

Natuurtoets

Flora- en faunawet / beschermingskaders Ecologische
Hoofdstructuur ten behoeve van optimalisatie gaswinning De Wijk
en omgeving

projectnr. 14207-217184
revisie 03
30 juli 2010

Auteur(s)

A. Sijbrandij

Opdrachtgever

Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.
Postbus 28000
9400 HH ASSEN

datum vrijgave
30 juli 2010

beschrijving revisie 03
Natuurtoets

goedkeuring
A. Sijbrandij

vrijgave
A. Kant

	Inhoud	Blz.
1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel	4
1.3	Werkwijze	5
2	Toetsingskader	7
2.1	Gebiedsbescherming	7
2.2	Soortbescherming	7
3	Terreinbeschrijving per tracé en nieuwe locaties	9
3.1	Tracé NAM-locatie De Wijk 15 - De Wijk 20, incl. LSI-locatie	10
3.2	Tracé NAM-locatie De Wijk 17 - De Wijk 200, incl. locaties De Wijk 24 en 200	11
3.3	Tracé NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100, incl. locatie De Wijk 100	12
3.3.1	<i>Optie 3a 'Noordoostelijke tracé a': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100C</i>	13
3.3.2	<i>Optie 3b 'Noordoostelijke tracé b': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100C</i>	14
3.3.3	<i>Optie 3c 'Westelijke tracé': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100A</i>	16
3.3.4	<i>Optie 3d 'Zuidelijke tracé': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100B</i>	17
4	Natuurwaarden	19
4.1	Ecologische hoofdstructuur	19
4.2	Flora- en faunawet	21
4.2.1	<i>Tracés en geplande locaties</i>	21
4.2.2	<i>Natuurwaarden - bureaustudie</i>	21
4.2.2.1	Tracé NAM-locatie De Wijk 15 - De Wijk 20, incl. LSI-locatie	22
4.2.2.2	Tracé NAM-locatie De Wijk 17 - De Wijk 200, incl. locaties De Wijk 24 en 200	23
4.2.2.3	Tracé NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100, incl. locatie De Wijk 100	24
4.2.3	<i>Beschermde soorten in het plangebied/veldbezoek</i>	26
4.2.3.1	Tracé NAM-locatie De Wijk 15 - De Wijk 20, incl. LSI-locatie	27
4.2.3.2	Tracé NAM-locatie De Wijk 17 - De Wijk 200, incl. locaties De Wijk 24 en 200	29
4.2.3.3	Tracédelen NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100, incl. locatie De Wijk 100	31
5	Toetsing effecten	41
5.1	Beschrijving ingreep	41
5.2	Effecten op EHS	42
5.2.1	<i>Algemeen</i>	42
5.2.2	<i>Optie 3a 'Noordoostelijke tracé a': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100C</i>	43
5.2.3	<i>Optie 3b 'Noordoostelijke tracé b': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100C</i>	43
5.2.4	<i>Optie 3c 'Westelijke tracé': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100A</i>	44
5.2.5	<i>Optie 3d 'Zuidelijke tracé': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100B</i>	44
5.2.6	<i>Grondwaterlozing</i>	44
5.2.7	<i>Conclusies</i>	45
5.3	Effecten op soorten van tabel 2 en 3 Flora- en faunawet	45
5.3.1	<i>Tracé NAM-locatie De Wijk 15 - De Wijk 20, incl. LSI-locatie</i>	45
5.3.2	<i>Tracé NAM-locatie De Wijk 17 - De Wijk 200, incl. locaties De Wijk 24 en 200</i>	46
5.3.3	<i>Tracé NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100, incl. locatie De Wijk 100</i>	47
5.3.3.1	<i>Optie 3a 'Noordoostelijke tracé a': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100C</i>	47
5.3.3.2	<i>Optie 3b 'Noordoostelijke tracé b': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100C</i>	47
5.3.3.3	<i>Optie 3c 'Westelijke tracé': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100A</i>	47
5.3.3.4	<i>Optie 3d 'Zuidelijke tracé': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100B</i>	48

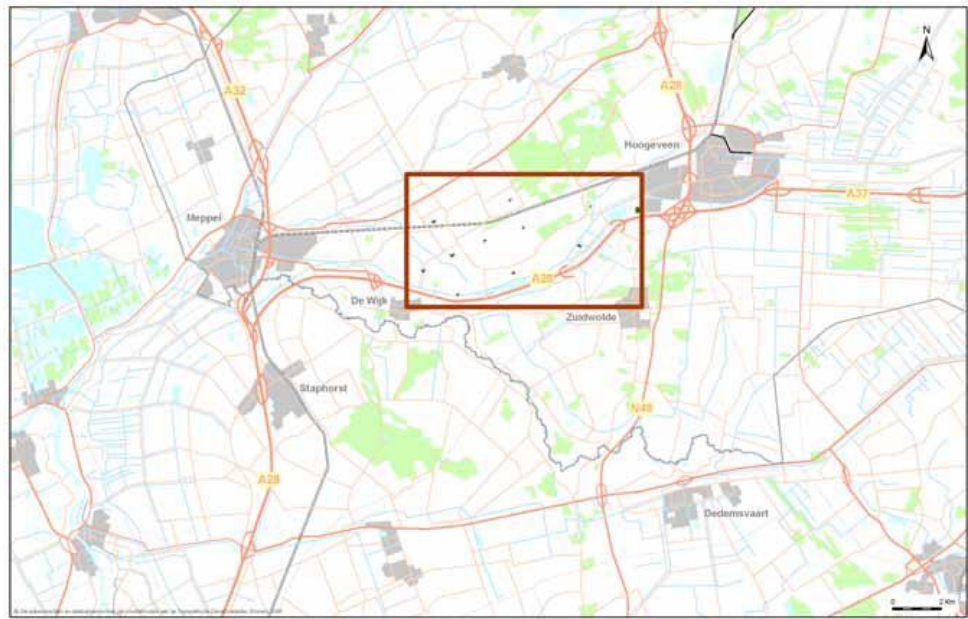
5.4	Effecten op overige soorten	48
5.4.1	<i>Zoogdieren</i>	48
5.4.2	<i>Amfibieën</i>	48
5.5	Effecten tijdens de gebruiksfase	48
5.6	Samenvatting effecten	49
6	Mitigerende maatregelen	53
6.1	Mitigerende maatregelen voor EHS	53
6.2	Mitigerende maatregelen voor soorten van tabel 2 en 3 Flora- en faunawet	53
6.2.1	<i>Broedvogels</i>	53
6.2.2	<i>Vleermuizen</i>	54
6.2.3	<i>Das</i>	54
6.2.4	<i>Vissen</i>	54
7	Conclusies	55
7.1	Conclusies effecten	55
7.1.1	<i>Effecten op de natuurwaarden van de EHS</i>	55
7.1.2	<i>Flora- en faunawet</i>	55
7.1.3	<i>Gebruiksfase</i>	56
7.2	Maatregelen algemene zorgplicht	56
7.3	Voorbehoud en zorgplicht	56
8	Geraadpleegde bronnen	57
Bijlage 1: Natuurwetgeving		59

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (NAM) houdt zich in Nederland en op het Nederlandse deel van het Continentaal Plat bezig met de opsporing en winning van aardolie en vooral aardgas. De NAM is met circa 55 miljard m³ gas per jaar de grootste gasproducent van aardgas in Nederland. Ongeveer tweederde hiervan is afkomstig uit het Groningen-gasveld en de rest uit circa 175 kleinere gasvelden zowel op land als op de Noordzee. De totale NAM productie bedraagt ongeveer 75% van de totale Nederlandse gasproductie. De resterende hoeveelheid aardgas is afkomstig van kleinere gasvelden die in beheer zijn van andere maatschappijen.

Eén van de kleinere gasvelden is het veld nabij De Wijk, gelegen tussen Meppel en Hoogeveen in de gemeente De Wolden. De NAM produceert sinds de jaren vijftig aardgas uit het gasveld De Wijk. Sinds het begin van de winning is circa 14,5 miljard m³ aardgas vanuit dit gasveld gewonnen, behandeld en voor transport afgeleverd aan het gasnet. In de loop van de jaren is de gasproductie in dit veld afgenomen vanwege de daling van de druk in het veld als gevolg van de gaswinning. Door de lage druk raakt het gasveld, dat uit verschillende reservoirs bestaat, in de komende jaren uitgeproduceerd.

Figuur 1: Ligging gasveld De Wijk

Om toch gas te kunnen blijven winnen uit dit veld gaat de NAM met behulp van een nieuwe techniek, genaamd Aardgas+, de resterende hoeveelheid gas winnen. Hierbij wordt stikstof in de bodem geïnjecteerd met als doel er voor te zorgen dat er voldoende druk in het reservoir blijft om aardgas te blijven winnen.

De NAM zal gebruik maken van de bestaande locaties in het gebied en er zullen drie nieuwe locaties worden aangelegd. Daarnaast moet een luchtscheidingsinstallatie (LSI-locatie) gebouwd worden. Ook zijn drie nieuwe stikstoftransportleidingen nodig en zal een nieuwe gastransportleiding worden aangelegd.

De werkzaamheden die hiermee gepaard gaan, kunnen van invloed zijn of een negatief effect hebben voor de ecologische waarden binnen het plangebied. Hiertoe is een ecologisch vooronderzoek uitgevoerd door Ingenieursbureau Oranjewoud B.V.

Het leidingtracé met de nieuwe locaties bestaat uit drie delen:

1. het eerste deel loopt van de NAM-locatie De Wijk 15 tot de NAM-locatie De Wijk 20, waarbij direct naast locatie De Wijk 20 de LSI-locatie is gepland en is meegenomen;
2. het tweede deel loopt van de NAM-locatie De Wijk 17 tot de NAM-locatie De Wijk 200, waarbij tevens de nieuwe locaties De Wijk 24 en De Wijk 200 in beschouwing zijn genomen;
3. het derde deel loopt van de NAM-locatie De Wijk 16 tot de NAM-locatie De Wijk 100 met de nieuwe locatie De Wijk 100 (één van de 4 opties, 100A, B, C of D).

Voor het derde deel zijn vier opties (tracé en locatie) beschouwd:

- 3a. Optie a 'Noordoostelijk tracé a': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100C met de nieuwe locatie De Wijk 100C.
- 3b. Optie b 'Noordoostelijk tracé b': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100C met de nieuwe locatie De Wijk 100C.
- 3c. Optie c 'Westelijk tracé': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100A met de nieuwe locatie De Wijk 100A of De Wijk 100DC.
- 3d. Optie d 'Zuidelijk tracé': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100B met de nieuwe locatie De Wijk 100B.

Het onderzoek naar beschermde natuurwaarden is opgesplitst in de genoemde tracés met de nieuwe locaties.

Ter plaatse van tracégedeelte 3, het tracé NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100, kruist de leiding (bij alle vier de opties) de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Hierdoor is het noodzakelijk om te toetsen, in het kader van de planologische bescherming van de EHS, of de werkzaamheden mogelijk negatieve effecten hebben op de kenmerkende waarden van de EHS.

De geplande werkzaamheden zijn te vatten onder het begrip 'ruimtelijke ontwikkeling'. In het kader van deze voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen is tevens een toetsing noodzakelijk aan de Flora- en faunawet.

1.2 Doel

Het doel van voorliggende toetsing is het opsporen van eventuele strijdigheden van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling met de huidige Flora- en faunawet en de planologische bescherming van de EHS.

1.3 Werkwijze

Om eventuele strijdigheden met de natuurwetgeving te inventariseren dienen de volgende vragen te worden beantwoord:

1. Welke wettelijk beschermde soorten komen in of nabij het plangebied voor? Welke status hebben deze soorten?
2. Welke invloed heeft de geplande ingreep in het betreffende gebied op de (strikte) beschermde soorten?
3. Door welke maatregelen kunnen negatieve effecten op beschermde soorten worden voorkomen of verzacht?
4. Voor welke waarden is het betrokken deel van de EHS van belang?
5. Welke invloed heeft de ingreep op deze waarden en kan dit (indien noodzakelijk) worden voorkomen of verzacht?
6. Welke risico's zijn er door natuurwetgeving door de ingreep?
7. Is een ontheffing Flora- en faunawet en/of compensatie m.b.t. waarden EHS noodzakelijk en welk vervolgetraject moet worden doorlopen?

Op grond van de antwoorden op deze vragen zijn conclusies geformuleerd omtrent de relevante aspecten voor het vervolgetraject. Om bovenstaande vragen te beantwoorden zijn de volgende stappen doorlopen.

Stap 1. Bureaustudie

De bureaustudie bestaat uit een analyse van beschikbare gegevens bij het Natuurloket. Aanvullend is literatuuronderzoek verricht waarbij gebruik is gemaakt van verschillende verspreidingsatlassen en enkele internetsites naar voorkomende beschermde soorten in de omgeving en de kenmerkende waarden van de EHS. De bronvermelding is in de rapportage opgenomen.

Stap 2. Veldbezoek

Na de bureaustudie is de huidige situatie ter plekke beoordeeld door een ecooloog. Bij het veldbezoek op 21 april 2010 is, op basis van de gegevens van de bureaustudie, beoordeeld voor welke soorten het plangebied daadwerkelijk een geschikt leefgebied vormt en daarmee welke soorten er daadwerkelijk voor kunnen komen.

Stap 3. Effectenonderzoek

Op basis van de beschrijving van de voorgenomen ingreep en de verzamelde gegevens van stap 1 en 2 zijn de (mogelijke) effecten (vernietiging, verstoring, versnippering) op de verwachte beschermde waarden beschreven. Voor de beschreven negatieve effecten worden verzachtende (mitigerende) maatregelen voorgesteld.

Stap 4. Conclusies en advies met betrekking tot de ontheffingsaanvraag

Op basis van stap 1 tot en met 3 wordt vastgesteld of er sprake is van overtredingen van verbodsbepalingen zoals genoemd in de Flora- en faunawet art. 75 en of effecten op de EHS worden verwacht. Het rapport wordt afgerond met aanbevelingen voor vervolgstappen.

2 Toetsingskader

Binnen de Nederlandse natuurwetgeving kan onderscheid gemaakt worden tussen gebiedsbescherming en soortbescherming (zie ook bijlage 1).

2.1 Gebiedsbescherming

Bescherming van natuurwaarden op gebiedsniveau is geregeld via de Natuurbeschermingswet (Nb-wet) enerzijds en Ecologische hoofdstructuur (EHS) anderzijds. Geen van de tracés met nieuwe locaties ligt in de nabijheid van een gebied dat is beschermd via de Natuurbeschermingswet (Nb-wet). Wel wordt ter plaatse van tracégedeelte 3, het tracé NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100, de EHS doorsneden en liggen de voorgenomen locaties De Wijk 100C, 100D of 100B-deels in de EHS.

Het beleid voor gebieden die vallen onder de EHS is gericht op het behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en natuurwaarden van deze gebieden. De bescherming van de wezenlijke kenmerken en waarden vindt plaats door toepassing van een specifiek afwegingskader; het 'nee, tenzij'-regime. Ook de provinciale ecologische verbindingzones vallen onder de EHS. De EHS valt onder de verantwoordelijkheid van de provincie, en zij moet erop toezien dat dit beleid nageleefd wordt. Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe hebben het nieuwe natuurbeheerplan Drenthe vastgesteld. In het natuurbeheerplan staat o.a. per gebied aangegeven welke natuurdoelen aanwezig zijn en welke natuurdoelen worden nagestreefd.

2.2 Soortbescherming

De soortbescherming in Nederland is geregeld door middel van de Flora- en faunawet. In het kader van deze wet zijn een groot aantal plant- en diersoorten beschermd (zie bijlage 1). De soorten vermeld in de Flora- en faunawet worden onderverdeeld in 3 groepen. Beschermd, maar algemeen voorkomende soorten zijn vermeld in tabel 1 van de Flora- en faunawet. In tabel 2 zijn de minder algemene soorten vermeld. In tabel 3 zijn de strikt beschermde soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn of bijlage 1 van de AMvB vermeld.

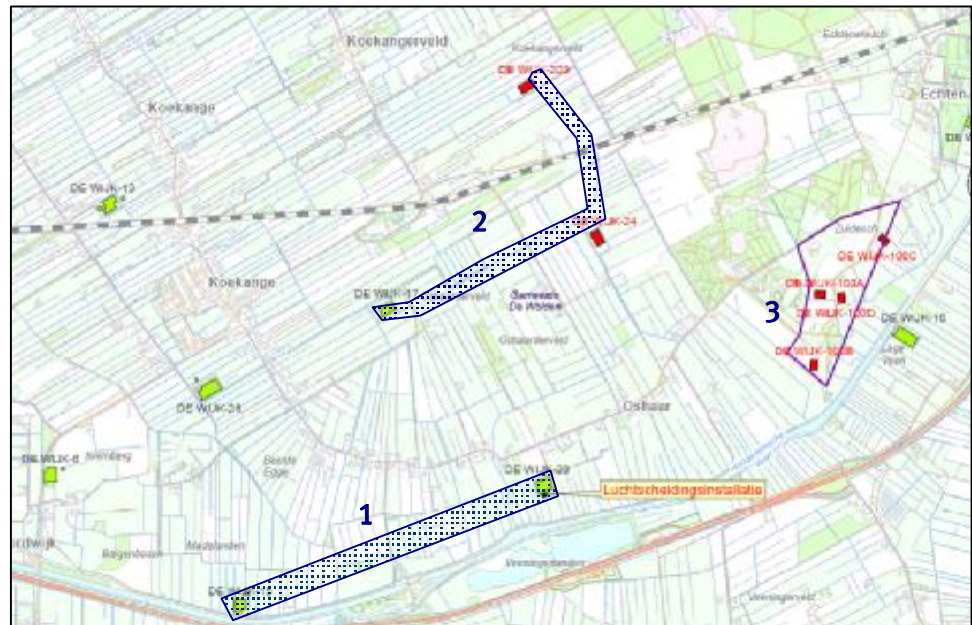
Sinds 23 februari 2005 is het Vrijstellingsbesluit van kracht. Met dit besluit is geregeld dat voor de algemeen voorkomende soorten vermeld in tabel 1 van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen geen ontheffing meer aangevraagd hoeft te worden. Indien schade aan soorten vermeld in tabel 2 of 3 van de Flora- en faunawet niet (geheel) te voorkomen is, is een ontheffing ex art. 75 Flora- en faunawet noodzakelijk.

Voor alle in het wild voorkomende planten en dieren geldt daarnaast de algemene zorgplicht (art. 2). Dit betekent dat handelingen die nadelig zijn voor de flora of fauna in alle redelijkheid achterwege worden gelaten dan wel maatregelen worden genomen die redelijkerwijs kunnen worden gevergd om deze gevolgen zoveel mogelijk te beperken, dan wel ongedaan te maken.

3 Terreinbeschrijving per tracé en nieuwe locaties

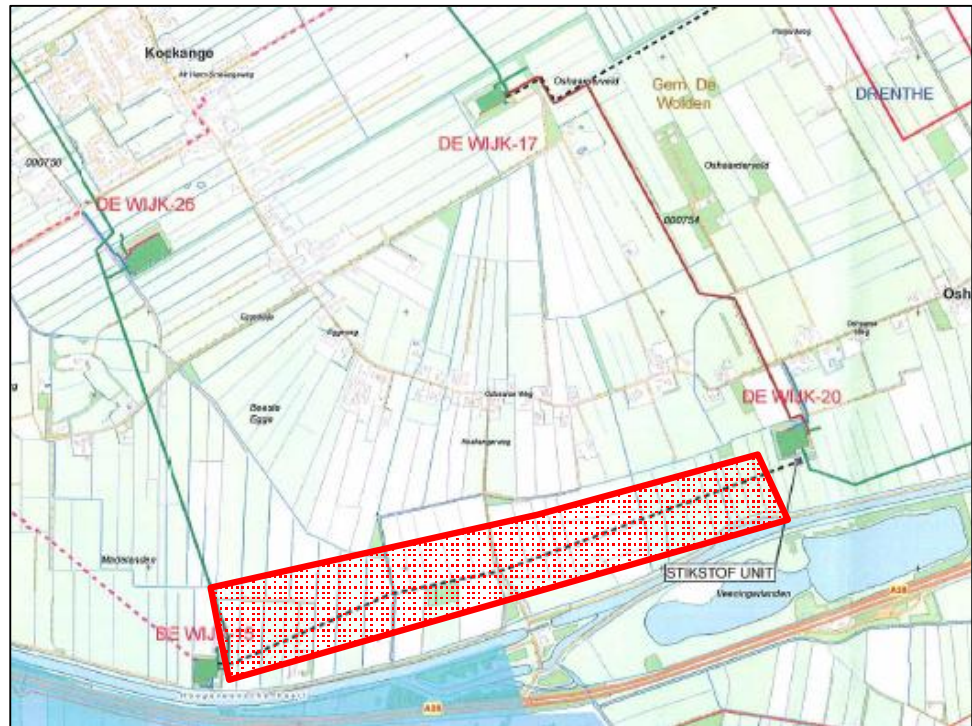
Het onderzoek naar beschermde natuurwaarden is opgesplitst in de volgende tracés met bijbehorende nieuwe locaties:

1. Tracé NAM-locatie De Wijk 15 - De Wijk 20, incl. de LSI-locatie
2. Tracé NAM-locatie De Wijk 17 - De Wijk 200 incl. de locaties De Wijk 24 en De Wijk 200
3. Tracé NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100 incl. de locatie-alternatieven van De Wijk 100A t/m D
 - 3a. Optie a 'Noordoostelijke tracé a': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100C
 - 3b. Optie b 'Noordoostelijke tracé b': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100C
 - 3c. Optie c 'Westelijke tracé': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100A/D
 - 3d. Optie d 'Zuidelijke tracé': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100B

Figuur 2: Ligging tracés 1 t/m 3 met in groen de bestaande NAM-locaties, in rood de geplande nieuwe NAM-locaties en naast locatie De Wijk 20 de geplande luchtscheidingsinstallatie

3.1 Tracé NAM-locatie De Wijk 15 - De Wijk 20, incl. LSI-locatie

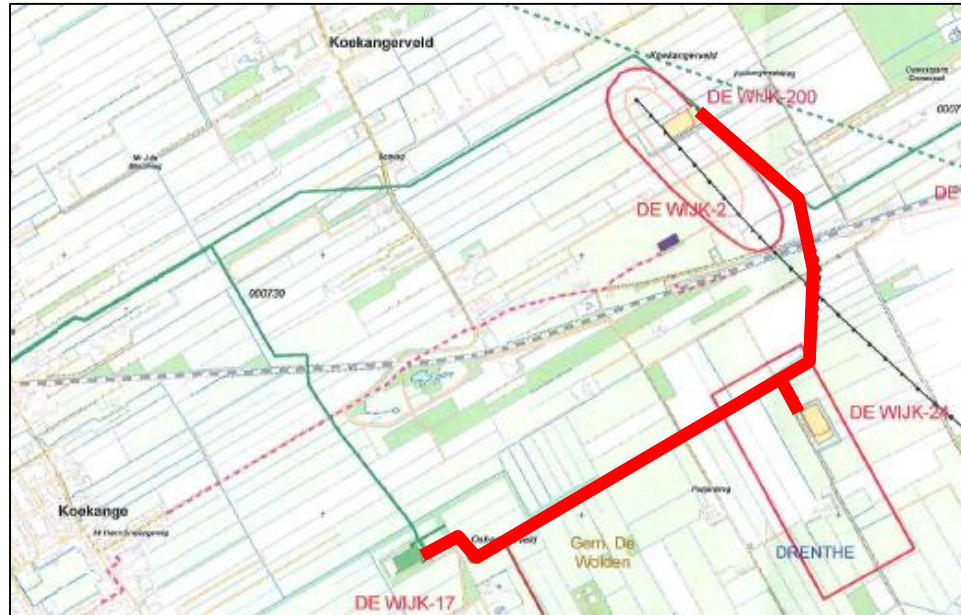
Figuur 3: Tracé (in rood aangegeven) NAM-locatie De Wijk 15 - De Wijk 20 met aan de zuidelijke zijde van NAM-locatie De Wijk 20 de geplande LSI-locatie

De bestaande NAM-locaties De Wijk 20 en De Wijk 15 liggen beide aan de noordzijde van de Hoogeveense Vaart en aan weerszijden van de Koekangerweg. Het tracé vanaf de LSI-locatie heeft een lengte van ca. 2.500 m en loopt parallel aan de Hoogeveense Vaart. De exacte ligging van het tracé moet nog worden vastgesteld. Het tracé ligt binnen de contouren die in figuur 3 met een rood vlak zijn aangegeven. Het grootste gedeelte van dit tracé bestaat uit weilanden. Er worden enkele akkers doorsneden. Het tracé doorsnijdt een aantal perceelslootjes. De breedte van de meeste van deze slootjes varieert van ongeveer 0,5 tot 1,0 m. Er zijn ook een aantal bredere slootjes (2 à 3 m) op het tracé aanwezig.

Foto 1 en 2: Agrarisch gebied t.p.v. tracé NAM-locatie De Wijk 15 - De Wijk 20

3.2 Tracé NAM-locatie De Wijk 17 - De Wijk 200, incl. locaties De Wijk 24 en 200

Figuur 4: Tracé (in rood aangegeven) NAM-locatie De Wijk 17 - De Wijk 200 met in groen de bestaande NAM-locatie De Wijk 17 en in geel de nieuwe NAM-locaties De Wijk 24 en De Wijk 200

Dit leidingtracé ligt oostelijk van Koekange. Het tracé begint bij de bestaande NAM-locatie De Wijk 17, loopt vervolgens naar de geplande NAM-locatie De Wijk 20 en loopt daarna tot aan de geplande NAM-locatie De Wijk 200.

De beschrijving van de tracés geldt tevens voor de delen waar de geplande nieuwe NAM-locaties De Wijk 20 en De Wijk 200 zijn gesitueerd.

Ter plaatse van de NAM-locatie De Wijk 17 wordt een bosstrook (Staatsbosbeheer) doorsneden. Daarna loopt het grootste gedeelte van dit tracé door akkers en weilanden.

Foto 3: Bosstrook Staatsbosbeheer

Foto 4: Agrarisch gebied

Het tracé loopt via de nieuw geplande NAM-locatie De Wijk 24 richting de spoorlijn Meppel - Hoogeveen. Het tracédeel van NAM-locatie De Wijk 17 - De Wijk 24 heeft een lengte van ca. 2.000 m. Zuidelijk van deze spoorlijn passeert het tracé een bosgebiedje van Staatsbosbeheer. Noordelijk van de spoorlijn wordt een parallelweg met een naastgelegen bomenrij gekruist.

Noordelijk van de spoorlijn loopt het tracé door akkers en weilanden tot aan de nieuw geplande NAM-locatie De Wijk 200. Het tracédeel van NAM-locatie De Wijk 24 - De Wijk 200 heeft een lengte van ca. 1.500 m. Het tracé doorsnijdt ook een aantal slootjes. De breedte van de meeste van deze slootjes varieert van ongeveer 0,5 tot 1,0 m. Er zijn ook een aantal bredere slootjes (2 à 3 m) op het tracé aanwezig.

Nabij de geplande NAM-locatie De Wijk 200 wordt nog een smalle bosstrook met jonge boompjes gepasseerd.

Foto 5: Bosgebiedje Staatsbosbeheer

Foto 6: Bomenrij langs parallelweg bij spoor

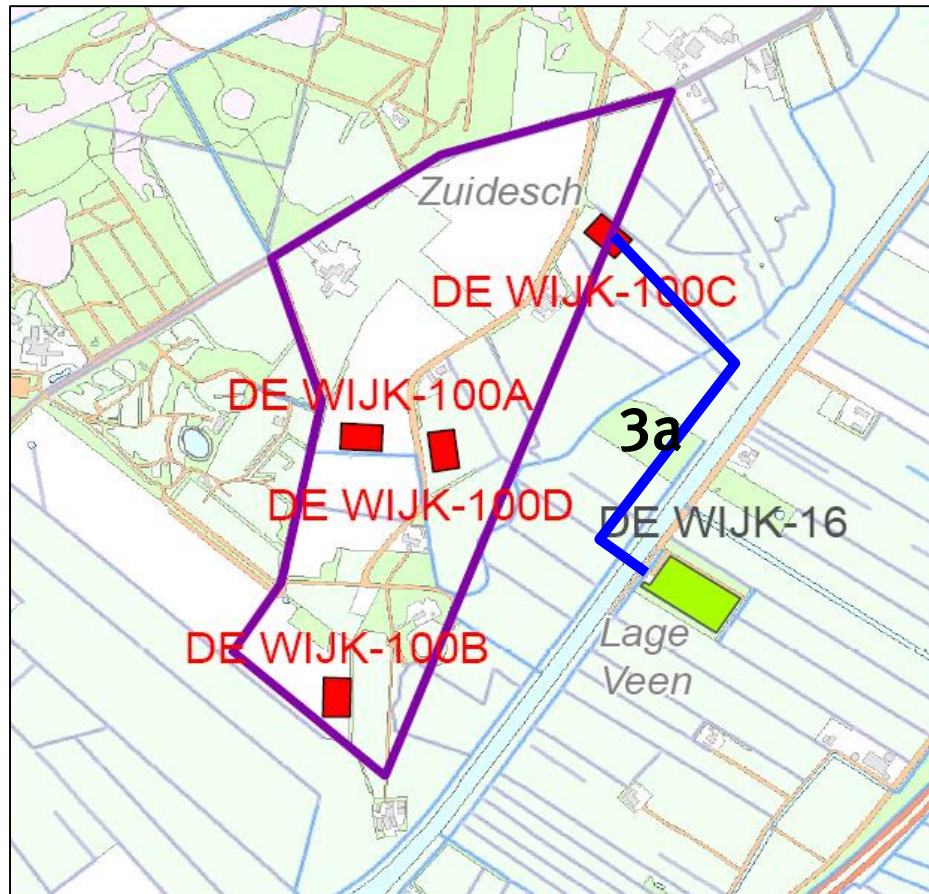

Foto 7 en 8: Impressie akkers en weilanden tot aan de geplande NAM-locatie

3.3 Tracé NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100, incl. locatie De Wijk 100

Voor dit deel van het tracé zijn vier opties beschouwd. In onderstaande paragrafen worden de verschillende opties beschreven.

3.3.1 Optie 3a 'Noordoostelijke tracé a': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100C

Figuur 5: Optie 3a 'noordoostelijke tracé a': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100C met in groen de bestaande NAM-locatie De Wijk 16 en in rood de geplande nieuwe NAM-locatie De Wijk 100C

Dit tracé loopt vanaf de bestaande NAM-locatie De Wijk 16 en passeert via een persing of een horizontale boring (HDD) de Hoogeveensche Vaart. Ten noordwesten van de Hoogeveensche Vaart loopt het tracé parallel aan de Hoogeveensche Vaart in noordelijke richting waarna het tracé in noordwestelijke richting afbuigt naar de geplande NAM-locatie De Wijk 100C. Het tracé doorsnijdt vooral graslanden en enkele slootjes. De geplande NAM-locatie ligt ook in grasland.

Er wordt door het tracé ook een bosgebied en een beek (Oude Diepje) doorsneden. Het tracé doorsnijdt voor een groot deel de EHS. De graslanden behoren tot het natuurdoeltype bloemrijk grasland, het bosgebied behoort tot het natuurdoeltype bos van bron en beek en de beek behoort tot het natuurdoeltype midden- en benedenloop, beek. De geplande NAM-locatie De Wijk 100C ligt in de EHS (natuurdoeltype bloemrijk grasland).

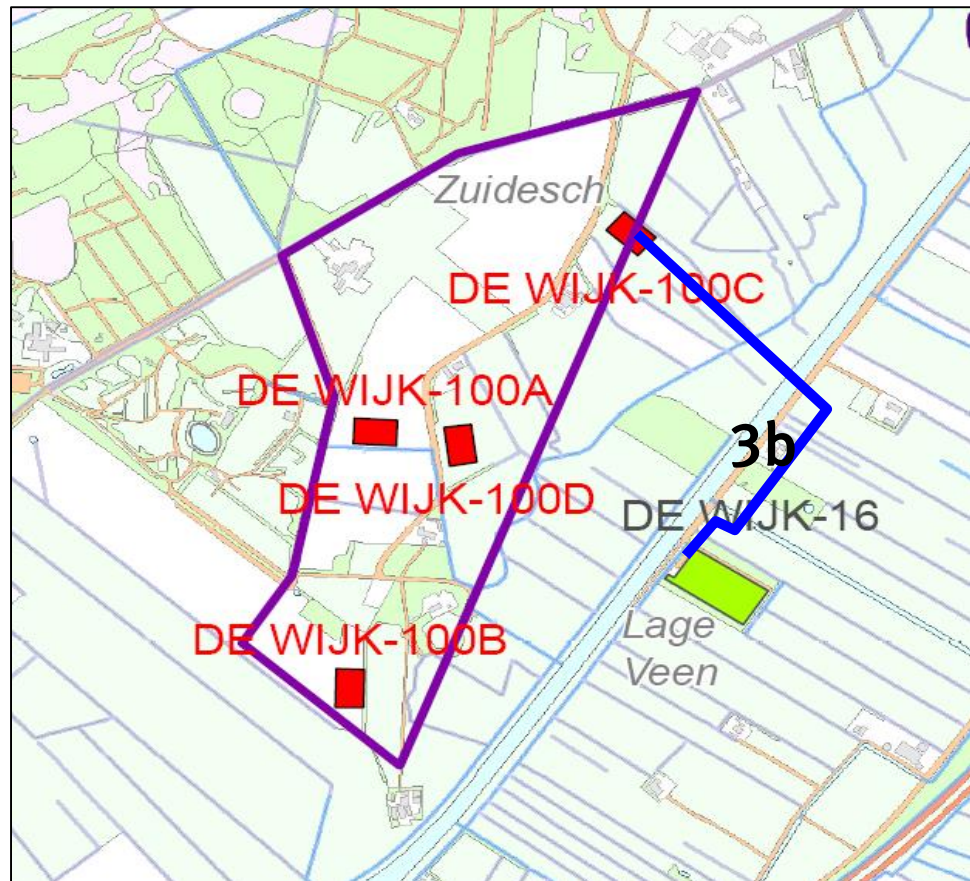

Foto 9: Grasland in plangebied

Foto 10: Bosgebied t.p.v. tracé

3.3.2 Optie 3b 'Noordoostelijke tracé b: NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100C

Figuur 6: Optie 3b 'Noordoostelijke tracé b': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100C met in groen de bestaande NAM-locatie De Wijk 16 en in rood de geplande nieuwe NAM-locatie De Wijk 100C

Vanaf de bestaande NAM-locatie De Wijk 16 loopt dit tracé aan de zuidoostzijde en parallel aan de Hoogeveense Vaart in noordelijke richting waarna het tracé in noordwestelijke richting afbuigt naar de geplande NAM-locatie De Wijk 100C. De Hoogeveense Vaart wordt via een persing of een horizontale boring (HDD) gepasseerd.

Het tracé doorsnijdt vooral graslanden en enkele slootjes. Zuidoostelijk van de Hoogeveense Vaart wordt een bosgebied doorsneden. Dit bosgebied is onderdeel van de EHS en behoort tot het natuurdoeltype bos van arme zandgronden. De graslanden die ten noordwesten van de Hoogeveense Vaart liggen behoren tot de EHS (natuurdoeltype bloemrijk grasland), het tracé passeert ook een beek (Oude Diepje). Deze beek behoort tot de EHS (natuurdoeltype midden- en benedenloop, beek). De geplande NAM-locatie De Wijk 100C ligt in grasland en de EHS (natuurdoeltype bloemrijk grasland).

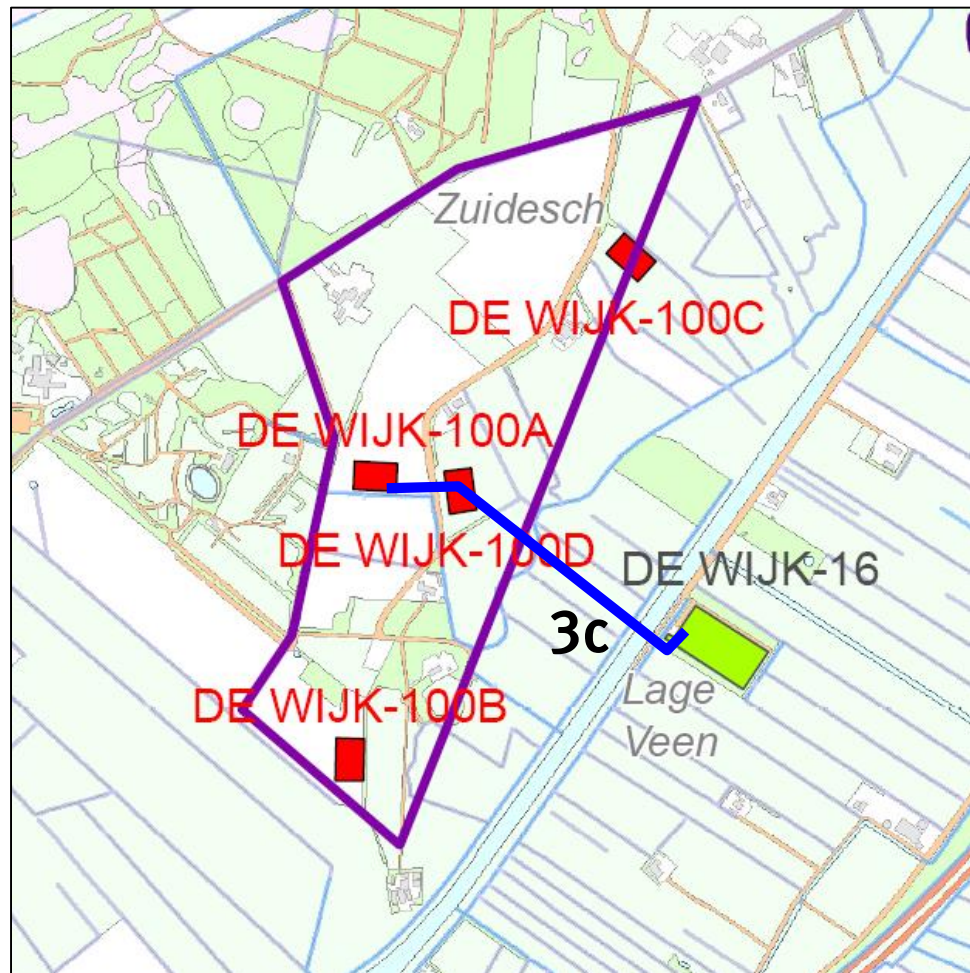

Foto 11: Grasland ter plaatse van tracé

Foto 12: Impressie beek (Oude Diepje)

3.3.3 Optie 3c 'Westelijke tracé': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100A

Figuur 7: Optie 3c 'Westelijke tracé': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100A met in groen de bestaande NAM-locatie De Wijk 16 en in rood de geplande nieuwe NAM-locaties De Wijk 100A en 100D

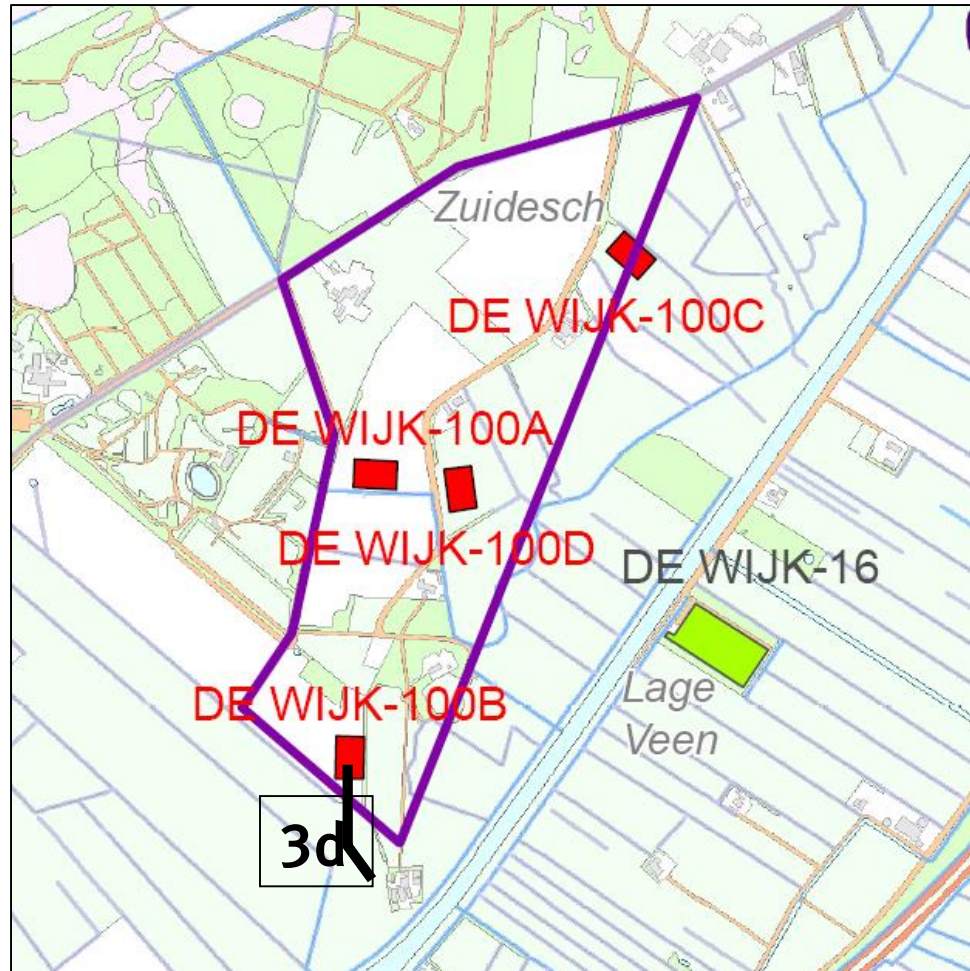
Vanaf de bestaande NAM-locatie De Wijk 16 passeert dit tracé via een persing of een horizontale boring (HDD) de Hooogeveensche Vaart en wordt het gehele tracé met een HDD uitgevoerd in noordwestelijke richting naar de geplande NAM-locatie De Wijk 100D. Het tracé doorsnijdt dus niet de aanwezige graslanden, enkele slootjes en de beek (Oude Diepje).

Een alternatief bij deze optie is om de geplande NAM-locatie (De Wijk 100A) westelijk van de Kruisweg aan te leggen. Bij dit alternatief komt de geplande NAM-locatie op een terrein dat momenteel in gebruik is als akker. Bij dit alternatief wordt ook het tracé verlengd tot de geplande NAM-locatie De Wijk 100A. Er wordt bij dit tracé nog een weg gekruist en een akker doorsneden.

De geplande NAM-locatie De Wijk 100A ligt in de EHS (natuurdoeltype bloemrijk grasland).

De geplande NAM-locatie De Wijk 100D ligt niet in de EHS.

3.3.4 Optie 3d 'Zuidelijke tracé': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100B

Figuur 8: Optie 3d 'Zuidelijke tracé': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100B met in groen de bestaande NAM-locatie De Wijk 16 en in rood de geplande nieuwe NAM-locatie De Wijk 100B

Vanaf de bestaande NAM leiding, die ten noorden en parallel langs de Hoogeveense Vaart ligt, loopt het nieuwe tracé naar de geplande NAM-locatie De Wijk 100B. Het tracé doorsnijdt graslanden. Dit gedeelte is onderdeel van de EHS. De graslanden hebben het natuurdoeltype bloemrijk grasland.

De geplande NAM-locatie De Wijk 100B ligt deels in de EHS (natuurdoeltype bloemrijk grasland).

4 Natuurwaarden

Voor het bepalen van de natuurwaarden is een bureaustudie en een veldbezoek uitgevoerd. De bureaustudie bestaat uit een analyse van beschikbare gegevens bij het Natuurloket. Tevens is er aanvullend literatuuronderzoek verricht naar voorkomende beschermde soorten in de omgeving en de kenmerkende waarden van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

4.1 Ecologische hoofdstructuur

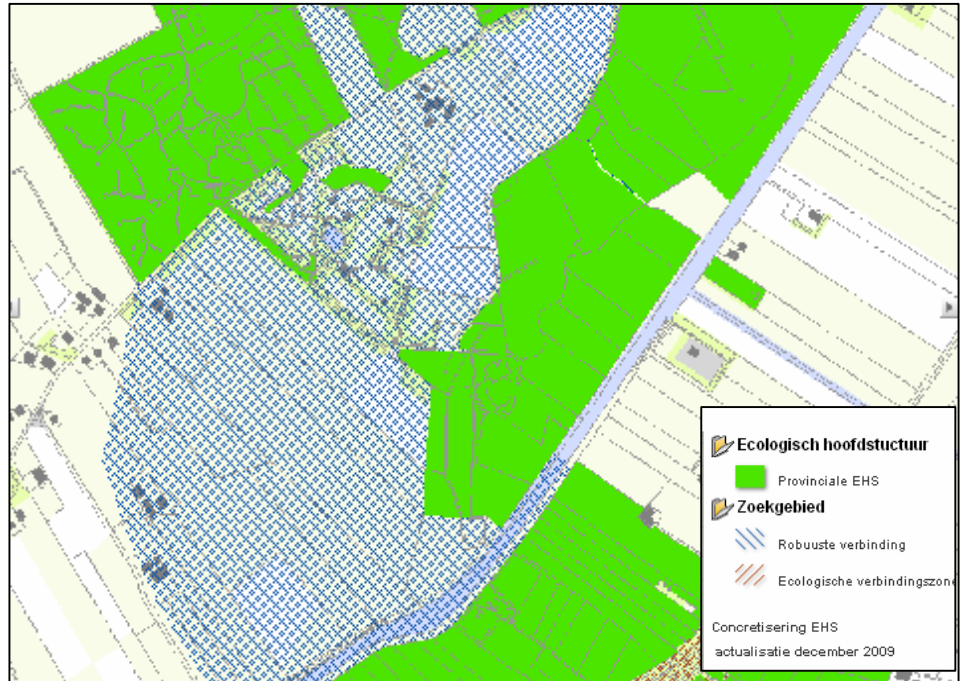
De tracés 3a t/m 3d met de bijbehorende nieuwe locatie De Wijk 100 (A, B, C of D) lopen deels door de ecologische hoofdstructuur (EHS) van Drenthe (groen gearceerd, figuur 9 op de volgende bladzijde). Daarnaast liggen een aantal van de geplande NAM-locaties (A, C en B deels) in de EHS.

De EHS is een samenhangende structuur van gebieden met een speciale natuurkwaliteit (doelen). De EHS moet biodiversiteit en duurzame natuurkwaliteit waarborgen. De blauw gearceerde gebieden in figuur 9 zijn nog geen EHS. De spelregels gelden dus niet voor deze gebieden. Ze komen als EHS op kaart als ze voldoende ingevuld en uitgewerkt zijn.

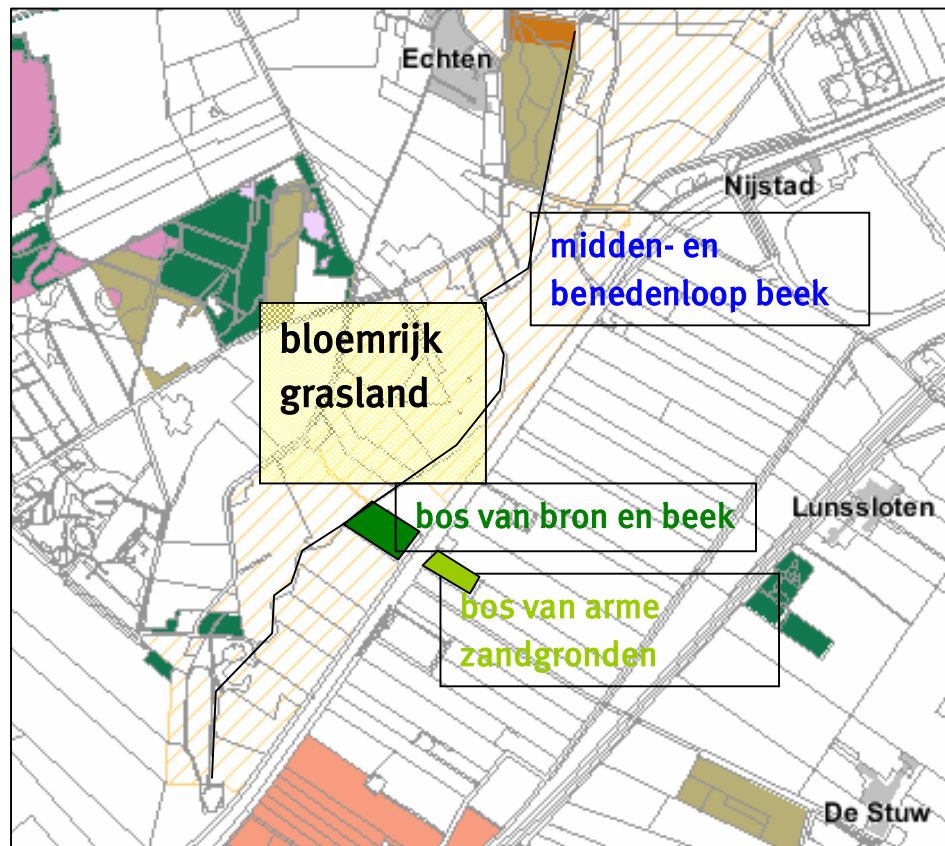
De actuele en nagestreefde natuurdoelen van gebieden zijn aangegeven op de natuurdoeltypenkaart uit het natuurbeheerplan Drenthe. Natuurdoeltypen geven informatie over de gewenste natuur. De typologie heeft een vegetatiekundige basis, maar een type staat voor een hele levensgemeenschap van planten en dieren. Doel is om de gebieden geschikt te houden of te maken voor die levensgemeenschap.

De natuurdoeltypen ter plaatse van de tracés zijn:

- bloemrijk grasland (graslanden botanisch en voor de fauna belangrijk);
- midden- en benedenloop, beek, bos van bron en beek (elzenbroek- en vogelkers met soorten van bronnetjes);
- bos van arme zandgronden (eikenberkenbos op zand, op verdroogd hoogveen en in heidegebied).

Figuur 9: EHS in de omgeving van de tracés (bron: provincie Drenthe)

Figuur 10: Natuurdoelen in de omgeving van de tracés (bron: provincie Drenthe)

Tabel 1: Overzicht van de passages van de EHS ter plaatse van optie 3a t/m 3d

Tracégedeelte	Natuurdoeltype EHS kenmerkende waarden	Wijze van passeren
Optie 3a 'Noordoostelijke tracé a'	Bloemrijk grasland Midden- en benedenloop, beek Bos van bron en beek	Deels open sleuf / deels persing of horizontale boring (HDD)
Optie 3b 'Noordoostelijke tracé b'	Bloemrijk grasland Midden- en benedenloop, beek Bos van arme zandgronden	Deels open sleuf / deels persing of horizontale boring (HDD)
Optie 3c 'Westelijke tracé'	Bloemrijk grasland Midden- en benedenloop, beek	Persing of horizontale boring (HDD)
Optie 3d 'Zuidelijke tracé'	Bloemrijk grasland	Open sleuf

De kwaliteit van de graslanden komt ter plaatse van alle tracés met de geplande locaties overeen. De huidige natuurwaarden van de graslanden zijn vrij gering. Het betreft hier cultuurgrasland of grasland met natuurfunctie met grassen en soorten als Veldzuring, Hoenderbeet, Paardebloem en Pinksterbloem. Er zijn geen weidevogels aangetroffen. Het water in de beek is helder en er zijn redelijk veel waterplanten, zoals Fonteinkruiden, Gele lis en Gele plomp in het water aanwezig. Mogelijk komen hier ook beschermde vissen voor. In het bosgebied (bos van bron en beek) groeien bomen zoals Zwarte els en Zomereik. Er is vrij veel dood hout in het bos aanwezig. Er is nauwelijks ondergroei in het bos aanwezig.

In het bos van de arme zandgronden groeien bomen zoals Grove den en Zomereik. Er is nauwelijks ondergroei in het bos aanwezig. In beide bosgebieden komen diverse vogelsoorten voor.

4.2 Flora- en faunawet

4.2.1 *Tracés en geplande locaties*

Voor toetsing van de ingreep aan de flora- en faunawet is het gehele tracé, met de 4 optionele tracés, en de bijbehorende geplande nieuwe locaties in beschouwing genomen.

4.2.2 *Natuurwaarden - bureaustudie*

Om een indruk te krijgen welke beschermde soorten in de omgeving van de leidingtracés en de bijbehorende geplande nieuwe locaties voorkomen, is op de site van Natuurloket nagegaan welke verspreidingsgegevens van soorten beschikbaar zijn en hoe intensief deze kilometerhokken zijn onderzocht. Tevens is een literatuuronderzoek uitgevoerd. Daarbij is gebruik gemaakt van verschillende verspreidingsatlassen en enkele internetsites (zie bronvermelding hoofdstuk 8).

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in de kilometerhokken of de wijde omgeving van het plangebied betekent niet dat deze soorten zich ook binnen de grenzen van het projectgebied bevinden.

De tracés en de bijbehorende geplande nieuwe locaties omvatten maar een klein deel van de kilometerhokken en daarmee ook een beperkt aantal biotopen. Met behulp van het veldbezoek is nagegaan welke biotopen per tracé/locatie worden doorkruist en welke soorten dus daadwerkelijk verwacht kunnen worden.

4.2.2.1 Tracé NAM-locatie De Wijk 15 - De Wijk 20, incl. LSI-locatie

Het tracégedeelte NAM-locatie De Wijk 15 - De Wijk 20 en de bijbehorende geplande LSI-locaties doorsnijdt vier kilometerhokken. Uit de resultaten van het Natuurloket blijkt dat in één kilometerhok een streng beschermde zoogdierensoort voorkomt. In alle kilometerhokken komen vogels voor. Verder komen in een aantal kilometerhokken beschermde maar algemeen voorkomende amfibieënsoorten en zoogdierensoorten voor. Alleen het voorkomen van sprinkhanen is (in drie kilometerhokken) goed onderzocht. In de omgeving van dit tracé met LSI-locatie zijn geen beschermde sprinkhanen waargenomen. De meeste soortgroepen zijn in deze kilometerhokken niet of slecht onderzocht. Een volledig rapport is daarom niet aangevraagd.

Uit andere bronnen, zoals www.zoogdierenatlas.nl, blijkt dat in de directe omgeving van het tracé met LSI-locatie de vleermuissoorten Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger voorkomen. In het atlasblok waarin het tracé met LSI-locatie ligt komt ook de strikt beschermde Poelkikker voor (www.ravon.nl).

Er komen tevens verschillende broedvogels voor in deze omgeving.

4.2.2.2 Tracé NAM-locatie De Wijk 17 - De Wijk 200, incl. locaties De Wijk 24 en 200

Het tracégedeelte NAM-locatie De Wijk 17 tot de NAM-locatie De Wijk 200, met de twee geplande NAM-locaties De Wijk 24 en De Wijk 200 doorsnijdt drie kilometerhokken.

Uit de resultaten van het Natuurloket blijkt dat:

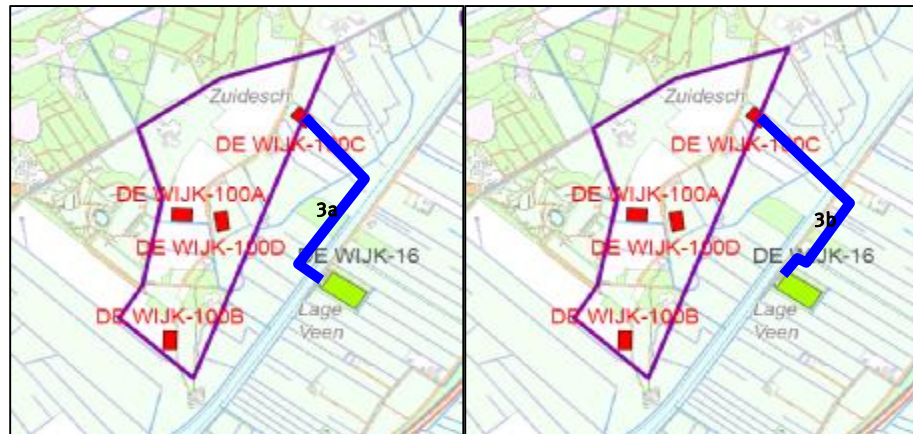
- één kilometerhok goed is onderzocht op het voorkomen van broedvogels;
- één kilometerhok goed is onderzocht op het voorkomen van libellen;
- drie kilometerhokken goed zijn onderzocht op het voorkomen van sprinkhanen;
- één kilometerhok redelijk is onderzocht op het voorkomen van amfibieën;
- één kilometerhok redelijk is onderzocht op het voorkomen van dagvlinders.

In één kilometerhok komt een strikt beschermde dagvlindersoort voor. Uit de inventarisatiegegevens van de provincie Drenthe blijkt dit het Heideblauwtje te zijn. Daarnaast is in twee kilometerhokken het voorkomen van een broedvogel bekend. Verder komen in een aantal kilometerhokken beschermde maar algemeen voorkomende amfibieënsoorten en zoogdierensoorten voor. De meeste soortgroepen zijn in deze kilometerhokken niet of slecht onderzocht. Een volledig rapport is daarom niet aangevraagd.

Uit inventarisatiegegevens van de Provincie Drenthe blijkt ook dat in 1990 in een kilometerhok de streng beschermde vaatplantensoort Kleine zonnedauw is aangetroffen. Uit andere bronnen, zoals www.zoogdierenatlas.nl, blijkt dat in de directe omgeving van het tracé de vleermuissoorten Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger voorkomt. In het atlasblok waarin het tracé en de bijbehorende geplande nieuwe locaties liggen komt ook de strikt beschermde Poelkikker voor (www.ravon.nl). Er komen tevens verschillende broedvogels voor op het tracé/locatie.

4.2.2.3 Tracé NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100, incl. locatie De Wijk 100

Optie 3a en 3b 'Noordoostelijke tracé a' en 'Noordoostelijke tracé b' met NAM-locatie De Wijk 100C

Deze twee tracégedeelten met geplande locatie De Wijk 100C doorsnijden dezelfde twee kilometerhokken. Uit de resultaten van het Natuurloket blijkt dat in één kilometerhok een streng beschermde zoogdierensoort voorkomt. In beide kilometerhokken komen vogels voor.

Ook komen in een kilometerhok vier licht beschermde zoogdierensoorten voor. Daarnaast komt in beide kilometerhokken een beschermde maar algemeen voorkomende amfibieënsoort voor.

De kilometerhokken zijn alleen goed onderzocht op het voorkomen van sprinkhanen. In deze kilometerhokken zijn geen beschermde sprinkhanen waargenomen.

De overige soortgroepen zijn in deze kilometerhokken niet, slecht of matig onderzocht. Een volledig rapport is daarom niet aangevraagd.

Uit andere bronnen, zoals www.zoogdierenatlas.nl, blijkt dat in de directe omgeving van het tracé met de geplande locatie de vleermuissoorten Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger, Rosse vleermuis en Watervleermuis voorkomen. In een nabijgelegen kilometerhok komt de strikt beschermde Das voor (www.zoogdierenatlas.nl). In het atlasblok waarin het tracé met de geplande locatie liggen komen ook de strikt beschermde Poelkikker, Levendbarende hagedis, Adder en Hazelworm voor (www.ravon.nl). Uit de verspreidingsgegevens van de provincie Drenthe blijkt dat in één kilometerhok de Levendbarende hagedis voorkomt.

Er komen tevens verschillende broedvogels voor op het tracé/locatie.

Optie 3c 'Westelijke tracé': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100A met NAM-locatie De Wijk 100A of 100D

Dit tracégedeelte met geplande locatie De Wijk 100A of 100D doorsnijdt twee kilometerhokken. Uit de resultaten van het Natuurloket blijkt dat in één kilometerhok een streng beschermde zoogdierensoort voorkomt. Ook komen in een kilometerhok vier licht beschermde zoogdierensoorten voor. Daarnaast komen in beide kilometerhokken beschermde maar algemeen voorkomende amfibieënsoorten voor.

Beide kilometerhokken zijn goed onderzocht op het voorkomen van sprinkhanen en één kilometerhok is goed onderzocht op het voorkomen van dagvlinders. In deze kilometerhokken zijn geen beschermde sprinkhanen of dagvlinders waargenomen. De overige soortgroepen zijn in deze kilometerhokken niet, slecht of matig onderzocht. Een volledig rapport is daarom niet aangevraagd.

Uit andere bronnen, zoals www.zoogdierenatlas.nl, blijkt dat in de directe omgeving van het tracé met geplande locatie De Wijk 100A of 100D de vleermuissoorten Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger, Rosse vleermuis en Watervleermuis voorkomen. In een nabijgelegen kilometerhok komt de strikt beschermde Das voor (www.zoogdierenatlas.nl). In het atlasblok waarin het tracé met geplande locatie De Wijk 100A of 100D ligt komen ook de strikt beschermde Poelkikker, Levendbarende hagedis, Adder en Hazelworm voor (www.ravon.nl).

Er komen tevens verschillende broedvogels voor op het tracé/locatie.

Optie 3d 'Zuidelijke tracé': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100B met NAM-locatie De Wijk 100B

Dit tracégedeelte met geplande locatie De Wijk 100B ligt in één kilometerhok. Uit de resultaten van het Natuurloket blijkt dat in dit kilometerhok een streng beschermde zoogdierensoort voorkomt. Verder komen in dit kilometerhok twee beschermde maar algemeen voorkomende amfibieënsoorten voor. Het kilometerhok is goed onderzocht op het voorkomen van sprinkhanen. Er zijn geen beschermde sprinkhanen waargenomen. De overige soortgroepen zijn in dit kilometerhok niet, slecht of matig onderzocht. Een volledig rapport is daarom niet aangevraagd.

Uit andere bronnen, zoals www.zoogdierenatlas.nl, blijkt dat in de directe omgeving van het tracé met geplande locatie De Wijk 100B de vleermuissoorten Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger, Rosse vleermuis en Watervleermuis voorkomen. In een nabijgelegen kilometerhok komt tevens de strikt beschermde Das voor. In het atlasblok waarin het tracé met geplande locatie De Wijk 100B ligt komen ook de strikt beschermde Poelkikker, Levendbarende hagedis, Adder en Hazelworm voor (www.ravon.nl). Er komen tevens verschillende broedvogels voor op het tracé/locatie.

4.2.3 **Beschermde soorten in het plangebied/veldbezoek**

Op 21 april 2010 zijn de leidingtracés met de bijbehorende geplande nieuwe NAM-locaties onderzocht. Op basis van de gegevens van de bureaustudie en de indruk van het terrein ter plaatse van de leidingtracés/locaties is aan de hand van de biotopen die waargenomen zijn en de bekende gegevens uit de bureaustudie, een inschatting gemaakt van de beschermde soorten die in het plangebied te verwachten zijn. In onderstaande paragrafen worden per tracédeel met de bijbehorende geplande nieuwe NAM-locatie de resultaten hiervan beschreven.

4.2.3.1 Tracé NAM-locatie De Wijk 15 - De Wijk 20, incl. LSI-locatie

Vaatplanten

Dit tracé start bij de LSI-locatie en loopt voor een groot deel door de weilanden. Naast gras bestaat de begroeiing hier uit algemene plantensoorten zoals Pinksterbloem, Scherpe boterbloem en Madeliefje.

In veel slootjes die worden gekruist zijn nauwelijks waterplanten aanwezig. Sommige sloten hebben een hoge bedekking met kroos en flab (clusters van draadalgen). In enkele slootjes zijn vrij veel waterplanten aanwezig zoals Smalle waterpest, Grof hoornblad en Smal fonteinkruid. Beschermden soorten zijn niet aangetroffen.

Op grond van de aangetroffen vegetaties en terreinkenmerken worden geen beschermde plantensoorten verwacht.

Broedvogels

De weilanden kunnen worden gebruikt als broedplaats door weidevogels, zoals Kievit, Scholekster, Grutto en Tureluur. Ter plaatse van het tracé waren veel Ooievaars aanwezig. Er zijn geen geschikte broedplaatsen voor Ooievaars aanwezig. De akkers die op het tracé aanwezig zijn, zijn geschikt als broedplaats voor vogels, zoals Kievit, Scholekster en Fazant.

Watervogels zoals Wilde eend, Waterhoen en Meerkoet kunnen voorkomen ter plaatse van de slootjes in het projectgebied. De bomen en struiken rond de bestaande NAM-locaties 15 en 20 zijn geschikt als broedplaats voor vogels, zoals Winterkoning, Grote lijster, Vink en Spotvogel. In de bomen rond de NAM-locaties zijn vaste broed- of verblijfplaatsen aanwezig. Ter plaatse van het tracé zijn dit soort nesten echter niet aanwezig en zijn er ook geen holtes in de bomen aanwezig.

Zoogdieren

Het agrarische gebied ter plaatse van het tracé en de LSI-locatie vormt een potentieel leefgebied voor algemene zoogdiersoorten zoals Mol, Haas en Veldmuis. Voor reeën vormt het geschikt foerageergebied. In de directe omgeving van het tracé/locatie is een geschikte biotoop voor de Steenmarter aanwezig.

De bomen rond de bestaande NAM-locaties hebben mogelijk een functie als vliegroute voor vleermuizen. Als verblijfplaats voor vleermuizen zijn de bomen ter plaatse van het tracé ongeschikt omdat holtes hier ontbreken.

Vissen

Op dit tracé worden veel slootjes gekruist. In een aantal slootjes is zeer helder water aanwezig. In deze slootjes zijn nauwelijks waterplanten aangetroffen.

In de meeste slootjes is de helderheid van het water matig. Er is in deze slootjes veel flab (clusters van algen) aanwezig. Deze watergangen bieden geen geschikte biotoop voor beschermde vissoorten. Soorten als de Kleine modderkruiper en Bempje komen voor in wateren met veel waterplanten.

Er zijn ook een aantal sloten met helder water aanwezig die wél redelijk veel waterplanten bevatten. Deze slootjes zijn geschikt voor beschermde vissoorten zoals de Kleine- en Grote modderkruiper.

Amfibieën

In het atlasblok waarin dit tracégedeelte ligt komt de strikt beschermde Poelkikker voor.

De Poelkikker is een zon- en warmteminnende soort die een voorkeur heeft voor onbeschaduwde wateren. De oeverzone hiervan moet bij voorkeur goed begroeid zijn en het water is vaak vrij omvangrijk of maakt deel uit van een groter complex van wateren. De Poelkikker is een kritische soort die houdt van voedselarm, schoon water.

Ze hebben een voorkeur voor zwak zure, stilstaande wateren in bos- en heidegebieden op de hogere zandgronden, in vennen, poelen en watergangen in hoogveengebieden, en in uiterwaarden. Poelkikkers overwinteren meestal op het land en niet in het water. De slootjes die het tracé doorsnijdt zijn in het algemeen erg voedselrijk. De hoge bedekking met flab en de matige helderheid van het water duiden hier op. Er zijn wel enkele kleine slootjes met helder water aanwezig maar langs deze slootjes is weinig begroeiing aanwezig. Derhalve ontbreekt geschikte biotoop voor de Poelkikker ter plaatse van het tracé. Tijdens het veldbezoek zijn ook geen Poelkikkers aangetroffen.

Op basis van biotoopeisen en het veldbezoek is het voorkomen van de Poelkikker op het tracé uit te sluiten. Ook voor andere strikt beschermde amfibieën ontbreekt geschikte biotoop. Wél is in een aantal sloten voortplanting van algemene amfibieënsoorten als Gewone pad, Kleine watersalamander en Meerkikker te verwachten. De waterbodem en begroeiingen in de omgeving van het plangebied vormen daarnaast ook (potentieel) overwinteringsgebied voor bovenstaande soorten.

Overige soortgroepen

Geschikte omstandigheden voor overige beschermde soorten ontbreken bij dit tracé waardoor deze soorten niet op het tracé voor zullen komen.

4.2.3.2 Tracé NAM-locatie De Wijk 17 - De Wijk 200, incl. locaties De Wijk 24 en 200

Vaatplanten

Dit tracé met de bijbehorende geplande NAM-locaties De Wijk 24 en De Wijk 200 loopt voor een groot deel door akkers en weilanden. Het betreft hier meestal eenvormige raai graslanden. Naast gras bestaat de begroeiing uit algemene plantensoorten zoals Pinksterbloem, Scherpe boterbloem en Madeliefje.

In de slootjes die worden gekruist zijn nauwelijks waterplanten aanwezig. Er zijn ook nauwelijks oeverplanten aanwezig. De soorten die hier zijn aangetroffen zijn o.a. Pitrus en Liesgras. Sommige sloten hebben een hoge bedekking met kroos en flab (clusters van draadalgen). In enkele slootjes is vrij veel Sterrenkroos en Vlotgras aangetroffen.

Op een aantal plekken wordt een bosstrook doorsneden. De ondergroei bestaat hier uit grassen en soorten als Hondsdraf, Speenkruid, Fluitenkruid, Grote brandnetel en Ridderzuring. In kilometerhok X:220/Y:524 is in het verleden de streng beschermde vaatplantensoort Kleine zonnedauw aangetroffen. Deze soort komt voor op open, natte, zure heide- en veengrond. Ter plaatse van het tracé is geen geschikte biotoop voor Kleine zonnedauw aanwezig. Deze soort zal daarom ter plaatse van het tracé en de geplande locaties niet voorkomen.

Op grond van de aangetroffen vegetaties en terreinkenmerken worden geen beschermde plantensoorten verwacht.

Dagvlinders

Uit de verspreidingsgegevens van de Provincie Drenthe blijkt dat in een aantal kilometerhokken (X:220/524 en X:220/525) de strikt beschermde dagvlindersoort Heideblauwtje voorkomt. Het heideblauwtje komt bijna enkel voor in vegetaties met gewone dophei, voornamelijk de associatie van gewone dophei. Zowel de rups als de vlinder hebben als waardplant de gewone dophei of struikhei.

Ter plaatse van het tracé met de bijbehorende geplande NAM-locaties, en in de omgeving hiervan, is geen heide aanwezig. Een geschikte biotoop voor het Heideblauwtje ontbreekt. Ook voor andere beschermde dagvlindersoorten ontbreekt geschikt biotoop vanwege het ontbreken van geschikte waardplanten.

Broedvogels

Voor het tracégedeelte met de bijbehorende geplande NAM-locaties geldt dat ter plaatse van de werkstrook en de directe omgeving broedvogels voorkomen. De weilanden kunnen worden gebruikt als broedplaats door weidevogels, zoals Kievit, Scholekster, Grutto en Tureluur. Ter plaatse van het tracé en de geplande locaties waren veel Ooievaars aanwezig. Er zijn geen geschikte broedplaatsen voor Ooievaars aanwezig. De akkers die op het tracé en de geplande locaties aanwezig zijn, zijn geschikt als broedplaats voor vogels, zoals Kievit, Scholekster en Fazant. Watervogels zoals Wilde eend, Waterhoen en Meerkoet kunnen voorkomen ter plaatse van de slootjes in het projectgebied.

De bomen en struiken rond de bestaande NAM-locatie De Wijk 17 en de bosgebiedjes van Staatsbosbeheer zijn geschikt als broedplaats voor vogels, zoals Winterkoning, Grote lijster, Vink en Spotvogel. In de bomen rond de NAM-locatie zijn vaste broed- of verblijfplaatsen aanwezig. Het tracé doorsnijdt hier geen delen waar dit soort nesten aanwezig zijn. Ook zijn hier geen holtes in de bomen aanwezig.

Noordelijk van de spoorlijn wordt een parallelweg met een naastgelegen bomenrij gekruist. Waar het tracé deze bomenrij doorsnijdt is wel een vaste broed- of verblijfplaats aanwezig. Het betreft hier een kraaiennest.

Zoogdieren

Het agrarische gebied ter plaatse van het tracé en de geplande locaties vormt een potentieel leefgebied voor algemene zoogdiersoorten zoals Mol, Haas en Veldmuis. Voor reeën vormt het geschikt foerageergebied.

De bosgebiedjes vormen een geschikt leefgebied voor algemene zoogdiersoorten zoals Egel, Hermelijn en Wezel. Daarnaast kunnen de bosgebiedjes schuilgelegenheid bieden aan reeën en hazen. In de ondergroei kunnen algemeen voorkomende muizen en spitsmuizen worden verwacht.

In de directe omgeving van het tracé met de geplande locaties is een geschikte biotoop voor de Steenmarter aanwezig.

De bomen rond de NAM-locaties en de bomenrij langs de parallelweg bij de spoorlijn hebben mogelijk een functie als vliegroute voor vleermuizen. Als verblijfsplaat voor vleermuizen zijn de bomen ter plaatse van het tracé ongeschikt omdat holtes hier ontbreken.

Vissen

Op dit tracé worden een aantal slootjes gekruist. In een aantal slootjes is zeer helder water aanwezig. In deze slootjes zijn nauwelijks waterplanten aangetroffen. In de meeste slootjes is de helderheid van het water matig.

Er is in deze slootjes veel flab (clusters van algen) aanwezig. Deze watergangen bieden geen geschikte biotoop voor beschermde vissoorten. Soorten als de Kleine modderkruiper en Bempje komen voor in wateren met veel waterplanten.

De aanwezigheid van beschermde vissen is hierdoor op dit tracé niet te verwachten.

Amfibieën

In het atlasblok waarin dit tracégedeelte met de bijbehorende geplande locaties ligt, komt de strikt beschermde Poelkikker voor. De slootjes die het tracé doorsnijdt zijn over het algemeen erg voedselrijk. De hoge bedekking met flab en de matige helderheid van het water duiden hier op. Er zijn wel enkele kleine slootjes met helder water aanwezig maar langs deze slootjes is nauwelijks begroeiing aanwezig. Derhalve ontbreekt geschikte biotoop voor de Poelkikker ter plaatse van het tracé met de bijbehorende geplande locaties. Tijdens het veldbezoek zijn ook geen Poelkikkers aangetroffen.

Op basis van biotoopeisen en het veldbezoek is het voorkomen van de Poelkikker op het tracé uit te sluiten. Ook voor andere strikt beschermde amfibieën ontbreekt geschikt biotoop. Wél is in een aantal sloten voortplanting van algemene amfibieënsoorten als Gewone pad, Kleine watersalamander en Meerkikker te verwachten. De waterbodem en begroeiingen in de omgeving van het plangebied vormen daarnaast ook (potentieel) overwinteringsgebied voor bovenstaande soorten.

Overige soortgroepen

Geschikte omstandigheden voor overige beschermde soorten ontbreken bij dit tracé met de bijbehorende geplande locaties waardoor deze soorten niet op het tracé/de locaties voor zullen komen.

4.2.3.3 Tracédelen NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100, incl. locatie De Wijk 100

Optie 3a 'Noordoostelijke tracé a': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100C

Vaatplanten

Het tracé met de bijbehorende geplande locatie De Wijk 100C doorsnijdt vooral graslanden en enkele slootjes. Er wordt door het tracé ook een bosgebied, een beek (Oude Diepje) en, via een HDD, een kanaal (Hoogeveensche Vaart) doorsneden. De graslanden zijn vrij eenvormig met grassen en soorten als Hoenderbeet, Paardebloem en Pinksterbloem.

In het bosgebied groeien bomen zoals Zwarte els en Zomereik. Er is vrij veel dood hout in het bos aanwezig. Er is nauwelijks ondergroei in het bos aanwezig.

De beek die wordt doorsneden is circa 2 m breed en 0,3 m diep. Het water in de beek is helder en er zijn redelijk veel waterplanten, zoals fonteinkruiden, Gele lis en Gele plomp in het water aanwezig.

De slootjes die worden doorsneden zijn smal en ondiep. Het betreffen hier kwelslootjes die waarschijnlijk het gehele jaar water bevatten. In en nabij de kwelsloten zijn soorten aangetroffen als Watermunt en Holpijp. In deze slootjes is plaatselijk wel veel flab aanwezig en is er sprake van een hoge voedselrijkdom ten gevolge van bemesting. Op de oever groeien algemene soorten zoals Fluitenkruid, Zevenblad, Gele lis en Moerasspirea.

Op dit deel van het tracé met bijbehorende locatie zijn geen beschermde plantensoorten gevonden en worden ook niet verwacht.

Broedvogels

Tijdens het veldbezoek is in de weilanden en ter plaatse van de watergangen op het tracé met de geplande locatie geen enkele broedende vogel aangetroffen. De graslanden kunnen wel worden gebruikt als broedplaats door vogels, zoals Kievit, Scholekster, Wulp en Grutto. De slootjes en de oever vormen een geschikte biotoop voor diverse soorten watervogels.

In het bos komen diverse vogelsoorten voor. De begroeiing is geschikt als broedplaats voor vogels, zoals Winterkoning, Koolmees, Pimpelmees, Roodborst, Zanglijster, Vink en Zwartkop.

Ook soorten met een vaste nestplaats, zoals diverse soorten spechten en roofvogels, kunnen in het bosgebied broeden.

Zoogdieren

Het tracé met de geplande locatie vormt een potentieel leefgebied voor algemene zoogdiersoorten zoals Mol, Konijn, Haas en Veldmuis. Voor reeën vormt het gebied geschikt foerageergebied. In de directe omgeving is geschikte biotoop voor de Steenmarter aanwezig.

In een nabij gelegen kilometerhok zijn dassen aanwezig. De dassen bevinden zich op ruime afstand (>500 m) van het plangebied. Op het tracé met de geplande locatie zijn geen dassenburchten aanwezig. Wel kunnen dassen de weilanden in het plangebied gebruiken om te foerageren.

De Rosse vleermuis en Watervleermuis komt voor in de bosgebieden bij Echten (www.zoogdierenatlas.nl). De Watervleermuis is typisch gebonden aan bredere wateren en kunnen dus ook ter plaatse van de bredere wateren in het plangebied voorkomen. Verblijfsplaatsen van de Watervleermuis worden in het bosgebied niet verwacht. De Rosse vleermuis komt verspreid over Nederland voor, met hogere dichtheden waar ouder bos en open waterrijke gebieden bijeenkomen. Oudere bossen ontbreken in het plangebied. Er is wel een bosgebied aanwezig maar dit betreft een relatief jong bos.

Voor het overige is het gebied open en kaal en ontbreekt geschikte biotoop voor de Rosse vleermuis. De Rosse vleermuis zal ter plaatse van het tracé niet voorkomen. Voor de vleermuissoorten Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger is het gebied niet geschikt. Deze vleermuisen gebruiken lijnvormige elementen als houtsingels en laanbeplanting als vliegrouwe en om te foerageren. Met uitzondering van het bosgebied betreft het een open gebied waarin lijnvormige elementen ontbreken.

De Ruige dwergvleermuis en de Laatvlieger zullen ter plaatse van het tracé daardoor niet voorkomen.

Overige strikt beschermde zoogdierensoorten worden op dit tracé met de geplande locatie niet verwacht.

Amfibieën

In het atlasblok waarin dit tracégedeelte met de geplande locatie ligt, komt de strikt beschermde Poelkikker voor. Ter plaatse van het tracé/locatie ontbreekt geschikte biotoop voor de Poelkikker. Tijdens het veldbezoek zijn ook geen Poelkikkers aangetroffen. Op basis van biotoopeisen en het veldbezoek is het voorkomen van de Poelkikker op het tracé uit te sluiten. Ook voor andere strikt beschermde amfibieën ontbreekt geschikt biotoop. Wél is in een aantal sloten voortplanting van algemene amfibieënsoorten als Gewone pad, Kleine watersalamander en Meerkikker te verwachten. De waterbodem en begroeiingen in de omgeving van het plangebied vormen daarnaast ook (potentieel) overwinteringsgebied voor bovenstaande soorten.

Reptielen

In het atlasblok waarin dit tracégedeelte met de geplande locatie ligt, komen de strikt beschermde Levendbarende hagedis, Adder en Hazelworm voor. Tevens is de Levendbarende hagedis in het verleden (1991) in kilometerhok X:223/Y:524 aangetroffen. De Levendbarende hagedis leeft bij voorkeur op overgangen van droog naar nat. De soort komt voor in enigszins vochtige heide of droge heide met vennen of hoogveenrestanten. Daarnaast kan de soort worden aangetroffen in bosranden, ruigten met een enigszins heideachtige vegetatie en structuurrijke weg- en spoorbermen. Open plekken in de vegetatie, boomstronken e.d. worden benut om te zonnen. De Adder heeft een voorkeur voor licht vochtige plaatsen zoals hoogveen en vochtige heide. De soort komt ook voor in aangrenzende open bossen en bosranden. De Hazelworm komt voor op warme, beschutte, halfopen terreinen met vochthoudende bodem zoals bosranden, open plekken in bossen, ruige heidevelden, kalkgraslanden en bermen van wegen en spoorwegen.

De bovengenoemde biotopen zijn op en nabij het tracé met de geplande locatie niet aanwezig. Het voorkomen van deze soorten in het atlasblok is waarschijnlijk gebonden aan de heideterreinen en bosgebieden ten noorden van de Oshaarsche Weg. Op basis van biotoopeisen is het voorkomen van de Levendbarende hagedis, Adder en Hazelworm op en nabij het tracé/locatie uit te sluiten.

Vissen

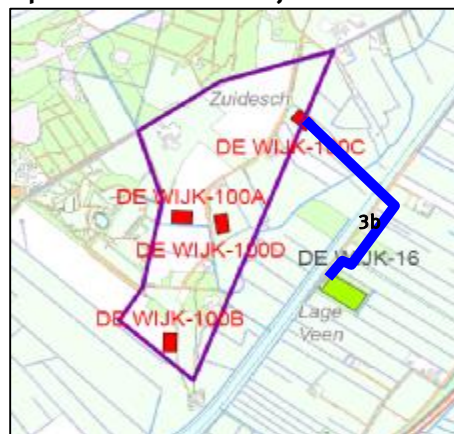
Op dit tracé worden een aantal slootjes en een beek gekruist. De beek en de kwelslootjes zijn geschikt voor beschermde vissoorten zoals de Kleine- en Grote modderkruiper en Bermpje. Deze soorten komen voor in wateren met veel waterplanten.

Op basis van biotoopeisen is het voorkomen van beschermde vissen niet uit te sluiten.

Overige soortgroepen

Geschikte omstandigheden voor overige beschermde soorten ontbreken bij dit tracé met de geplande locatie waardoor deze soorten niet op het tracé/locatie voor zullen komen.

Optie 3b 'Noordoostelijke tracé b': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100C

Vaatplanten

Het tracé met de geplande locatie doorsnijdt vooral graslanden en enkele slootjes. Er wordt door het tracé ook een bosgebied, een bomenrij (ter plaatse van de NAM-locatie), een beek (Oude Diepje) en, via een HDD, een kanaal (Hoogeveensche Vaart) doorsneden.

De graslanden zijn vrij eenvormig met grassen en soorten als Hoenderbeet, Paardebloem en Pinksterbloem.

In het bosgebied groeien bomen zoals Grove den en Zomereik. Er is nauwelijks ondergroei in het bos aanwezig. De beek die wordt doorsneden is circa 2 m breed en 0,3 m diep.

Het water in de beek is helder en er zijn redelijk veel waterplanten, zoals fonteinkruiden, Gele lis en Gele plomp in het water aanwezig.

De meeste slootjes die worden doorsneden zijn smal en ondiep. Het betreft hier enkele kwelslootjes die waarschijnlijk het gehele jaar water bevatten. In en nabij de kwelloten zijn soorten aangetroffen als Watermunt en Holpijp. In deze slootjes is plaatselijk wel veel flab aanwezig en is er sprake van een hoge voedselrijkdom ten gevolge van bemesting.

Op de oever groeien algemene soorten zoals Fluitenkruid, Zevenblad, Gele lis en Moerasspirea.

Op dit deel van het tracé met de geplande locatie zijn geen beschermde plantensoorten gevonden en worden ook niet verwacht.

Broedvogels

Tijdens het veldbezoek is in de weilanden en ter plaatse van de watergangen op het tracé met de geplande locatie geen enkele broedende vogel aangetroffen. De graslanden kunnen wel worden gebruikt als broedplaats door vogels, zoals Kievit, Scholekster, Wulp en Grutto.

De slootjes en de oever vormen een geschikte biotoop voor diverse soorten watervogels. In het bos komen diverse vogelsoorten voor. De begroeiing is geschikt als broedplaats voor vogels, zoals Winterkoning, Koolmees, Pimpelmees, Roodborst, Zanglijster, Vink en Zwartkop. Ook soorten met een vaste nestplaats, zoals diverse soorten spechten en roofvogels, kunnen in het bosgebied broeden.

Zoogdieren

Het tracé met de geplande locatie vormt een potentieel leefgebied voor algemene zoogdiersoorten zoals Mol, Konijn, Haas en Veldmuis. Voor reeën vormt het gebied geschikt foerageergebied. In de directe omgeving van het tracé met de geplande locatie is een geschikte biotoop voor de Steenmarter aanwezig.

In een nabij gelegen kilometerhok zijn dassen aanwezig. De dassen bevinden zich op ruime afstand (>500 m) van het plangebied. Op het tracé met de geplande locatie zijn geen dassenburchten aanwezig. Wel kunnen dassen de weilanden in het plangebied gebruiken om te foerageren.

De Rosse vleermuis en Watervleermuis komt voor in de bosgebieden bij Echten (www.zoogdierenatlas.nl). De Watervleermuis is typisch gebonden aan bredere wateren en kunnen dus ook ter plaatse van de bredere wateren in het plangebied voorkomen. Verblijfsplaatsen van de Watervleermuis worden in het bosgebied niet verwacht. De Rosse vleermuis komt verspreid over Nederland voor, met hogere dichtheden waar ouder bos en open waterrijke gebieden bijeenkomen. Oudere bossen ontbreken in het plangebied. Er is wel een bosgebied aanwezig maar dit betreft een relatief jong bos. Voor het overige is het gebied open en kaal en ontbreekt geschikt biotoop voor de Rosse vleermuis. De Rosse vleermuis zal ter plaatse van het tracé niet voorkomen.

Voor de vleermuissoorten Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger is het gebied niet geschikt. Deze vleermuizen gebruiken lijnvormige elementen als houtsingels en laanbeplanting als vliegroute en om te foerageren. Met uitzondering van het bosgebied betreft het een open gebied waarin lijnvormige elementen ontbreken. De Ruige dwergvleermuis en de Laatvlieger zullen ter plaatse van het tracé daardoor niet voorkomen.

Overige strikt beschermde zoogdierensoorten worden op dit tracé met de geplande locatie niet verwacht.

Amfibieën

In het atlasblok waarin dit tracégedeelte met de geplande locatie ligt, komt de strikt beschermde Poelkikker voor. Ter plaatse van het tracé met de geplande locatie ontbreekt geschikte biotoop voor de Poelkikker. Tijdens het veldbezoek zijn ook geen Poelkikkers aangetroffen. Op basis van biotoopeisen en het veldbezoek is het voorkomen van de Poelkikker op het tracé/locatie uit te sluiten. Ook voor andere strikt beschermde amfibieën ontbreekt geschikt biotoop. Wél is in een aantal sloten voortplanting van algemene amfibieënsoorten als Gewone pad, Kleine watersalamander en Meerkikker te verwachten. De waterbodem en begroeiingen in de omgeving van het plangebied vormen daarnaast ook (potentieel) overwinteringsgebied voor bovenstaande soorten.

Reptielen

In het atlasblok waarin dit tracégedeelte met de geplande locatie ligt komen de strikt beschermde Levendbarende hagedis, Adder en Hazelworm voor. Tevens is de Levendbarende hagedis in het verleden (1991) in kilometerhok X:223/Y:524 aangetroffen. De Levendbarende hagedis leeft bij voorkeur op overgangen van droog naar nat. De soort komt voor in enigszins vochtige heide of droge heidemet vennen of hoogveenrestanten. Daarnaast kan de soort worden aangetroffen in bosranden, ruigten met een enigszins heideachtige vegetatie en structuurrijke weg- en spoorbermen. Open plekken in de vegetatie, boomstronken e.d. worden benut om te zonnen. De Adder heeft een voorkeur voor licht vochtige plaatsen zoals hoogveen en vochtige heide. De soort komt ook voor in aangrenzende open bossen en bosranden.

De Hazelworm komt voor op warme, beschutte, halfopen terreinen met vochthoudende bodem zoals bosranden, open plekken in bossen, ruige heidevelden, kalkgraslanden en bermen van wegen en spoorwegen.

De bovengenoemde biotopen zijn op en nabij het tracé met de geplande locatie niet aanwezig. Het voorkomen van deze soorten in het atlasblok is waarschijnlijk gebonden aan de heideterreinen en bosgebieden ten noorden van de Oshaarsche Weg. Op basis van biotoopeisen is het voorkomen van de Levendbarende hagedis, Adder en Hazelworm op en nabij het tracé/locatie uit te sluiten.

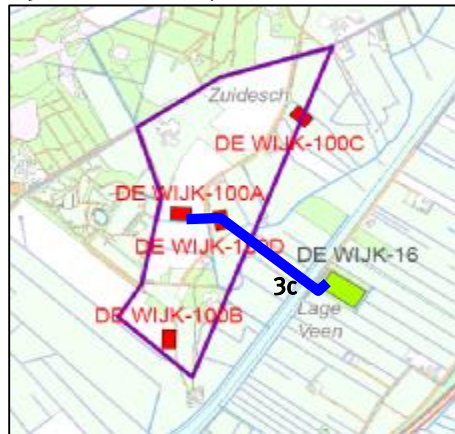
Vissen

Op dit tracé worden een aantal slotjes en een beek gekruist. De beek en de kwelslootjes zijn geschikt voor beschermde vissoorten zoals de Kleine- en Grote modderkruiper en BERPJE. Deze soorten komen voor in wateren met veel waterplanten. Op basis van biotoopeisen is het voorkomen van beschermde vissen niet uit te sluiten.

Overige soortgroepen

Geschikte omstandigheden voor overige beschermde soorten ontbreken bij dit tracé met de geplande locatie waardoor deze soorten niet op het tracé voor zullen komen.

Optie 3c 'Westelijke tracé': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100A

Algemeen

Opgemerkt wordt dat het voornemen bestaat het gehele tracé door richting de geplande locatie middel van een HDD uit te voeren waardoor er ter plaatse van het tracé vrijwel geen verstoringen van het maaiveld zullen plaatsvinden. De inventarisatie is voor de geplande locatie en voor de volledigheid opgenomen.

Vaatplanten

Het tracé met de geplande locatie doorsnijdt vooral graslanden en enkele slootjes. Er wordt door het tracé ook een bomenrij (ter plaatse van de NAM-locatie), een beek (Oude Diepje) en, via een HDD, een kanaal (Hoogeveensche Vaart) doorsneden.

De graslanden zijn vrij eenvormig met grassen en soorten als Hoenderbeet, Paardbloem en Pinksterbloem.

De beek heeft een breedte van circa 2 m en is 0,3 m diep. Het water in de beek is helder en er zijn redelijk veel waterplanten, zoals fonteinkruiden, Gele lis en Gele plomp in het water aanwezig.

De aanwezige slootjes zijn smal en ondiep. In deze slootjes is plaatselijk veel flab aanwezig en er is sprake van een hoge voedselrijkdom ten gevolge van bemesting. Op de oever groeien algemene soorten zoals Fluitenkruid, Zevenblad, Gele lis en Moerasspirea. Op dit deel van het tracé met de geplande locatie zijn geen beschermde plantensoorten gevonden en worden ook niet verwacht.

Broedvogels

Tijdens het veldbezoek is in de weilanden en ter plaatse van de watergangen op het tracé met de geplande locatie geen enkele broedende vogel aangetroffen. De graslanden kunnen wel worden gebruikt als broedplaats door vogels, zoals Kievit, Scholekster, Wulp en Grutto. De slootjes en de oever vormen een geschikte biotoop voor diverse soorten watervogels.

Zoogdieren

Het tracé met de geplande locatie vormt een potentieel leefgebied voor algemene zoogdiersoorten zoals Mol, Konijn, Haas en Veldmuis. Voor reeën vormt het gebied geschikt foerageergebied. In de directe omgeving van het tracé met de geplande locatie is een geschikte biotoop voor de Steenmarter aanwezig.

In een nabij gelegen kilometerhok zijn dassen aanwezig. De dassen bevinden zich op ruime afstand (>500 m) van het plangebied.

Op het tracé met de geplande locatie zijn geen dassenburchten aanwezig. Wel kunnen dassen de weilanden in het plangebied gebruiken om te foerageren.

De Rosse vleermuis en Watervleermuis komt voor in de bosgebieden bij Echten (www.zoogdierenatlas.nl). De Watervleermuis is typisch gebonden aan bredere wateren en kunnen dus ook ter plaatse van de bredere wateren in het plangebied voorkomen. De Watervleermuis heeft verblijfsplaatsen in bomen. Geschikte verblijfsplaatsen voor de Watervleermuis zijn op het tracé/locatie niet aanwezig. Omdat geschikte lijnvormige elementen ontbreken, zullen overige vleermuissoorten ter plaatse van het tracé/locatie niet voorkomen.

Overige strikt beschermde zoogdierensoorten worden op dit tracé met de geplande locatie niet verwacht.

Amfibieën

In het atlasblok waarin dit tracégedeelte met de geplande locatie ligt, komt de strikt beschermde Poelkikker voor. Ter plaatse van het tracé met de geplande locatie ontbreekt geschikte biotoop voor de Poelkikker. Tijdens het veldbezoek zijn ook geen Poelkikkers aangetroffen. Op basis van biotoopeisen en het veldbezoek is het voorkomen van de Poelkikker op het tracé uit te sluiten. Ook voor andere strikt beschermde amfibieën ontbreekt geschikt biotoop. Wél is in een aantal sloten voortplanting van algemene amfibieënsoorten als Gewone pad, Kleine watersalamander en Meerkikker te verwachten. De waterbodem en begroeiingen in de omgeving van het plangebied vormen daarnaast ook (potentieel) overwinteringsgebied voor bovenstaande soorten.

Reptielen

In het atlasblok waarin dit tracégedeelte met de geplande locatie ligt, komen de strikt beschermde Levendbarende hagedis, Adder en Hazelworm voor. De Levendbarende hagedis leeft bij voorkeur op overgangen van droog naar nat. De soort komt voor in enigszins vochtige heide of droge heide met vennen of hoogveenrestanten. Daarnaast kan de soort worden aangetroffen in bosranden, ruigten met een enigszins heideachtige vegetatie en structuurrijke weg- en spoorbermen. Open plekken in de vegetatie, boomstronken e.d. worden benut om te zonnen. De Adder heeft een voorkeur voor licht vochtige plaatsen zoals hoogveen en vochtige heide. De soort komt ook voor in aangrenzende open bossen en bosranden. De Hazelworm komt voor op warme, beschutte, halfopen terreinen met vochthoudende bodem zoals bosranden, open plekken in bossen, ruige heidevelden, kalkgraslanden en bermen van wegen en spoorwegen.

De bovengenoemde biotopen zijn op en nabij het tracé met de geplande locatie niet aanwezig. Het voorkomen van deze soorten in het atlasblok is waarschijnlijk gebonden aan de heideterreinen en bosgebieden ten noorden van de Oshaarsche Weg. Op basis van biotoopeisen is het voorkomen van de Levendbarende hagedis, Adder en Hazelworm op en nabij het tracé/locatie uit te sluiten.

Vissen

Op het tracé zijn een aantal slotjes en een beek aanwezig. Met name de beek is geschikt voor beschermde vissoorten zoals de Kleine- en Grote modderkruiper en Bermpje. Deze soorten komen voor in wateren met veel waterplanten. Op basis van biotoopeisen is het voorkomen van beschermde vissen niet uit te sluiten.

Overige soortgroepen

Geschikte omstandigheden voor overige beschermde soorten ontbreken bij dit tracé met de geplande locatie waardoor deze soorten niet op het tracé/locatie voor zullen komen.

Optie 3d 'Zuidelijke tracé': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100B

Vaatplanten

Dit tracé met de geplande locatie doorsnijdt een akker, grasland en een slootje. Het grasland is vrij eenvormig met grassen en soorten als Hoenderbeet, Paardebloem en Pinksterbloem.

Het slootje dat wordt doorsneden is smal en ondiep. Op de oever groeien algemene soorten zoals Fluitenkruid, Zevenblad, Gele lis en Moerasspirea.

Op dit deel van het tracé met de geplande locatie zijn geen beschermde plantensoorten gevonden en worden ook niet verwacht.

Broedvogels

Tijdens het veldbezoek is in de weilanden en ter plaatse van de watergangen op het tracé met de geplande locatie geen enkele broedende vogel aangetroffen. De graslanden kunnen wel worden gebruikt als broedplaats door vogels, zoals Kievit, Scholekster, Wulp en Grutto. Het slootje en de oever vormen een geschikte biotoop voor diverse soorten watervogels.

Zoogdieren

Het tracé met de geplande locatie vormt een potentieel leefgebied voor algemene zoogdiersoorten zoals Mol, Konijn, Haas en Veldmuis. Voor reeën vormt het gebied geschikt foerageergebied. In de directe omgeving van het tracé met de geplande locatie is een geschikte biotoop voor de Steenmarter aanwezig.

In een nabij gelegen kilometerhok zijn dassen aanwezig. De dassen bevinden zich op ruime afstand (>500 m) van het plangebied. Op het tracé met de geplande locatie zijn geen dassenburchten aanwezig. Wel kunnen dassen de weilanden in het plangebied gebruiken om te foerageren.

Het betreft hier een open gebied waarin lijnvormige elementen ontbreken.

Vleermuizen zullen ter plaatse van het tracé met de geplande locatie daardoor niet voorkomen.

Overige strikt beschermde zoogdiersoorten worden op dit tracé met de geplande locatie niet verwacht.

Amfibieën

In het atlasblok waarin dit tracégedeelte met de geplande locatie ligt, komt de strikt beschermde Poelkikker voor. Ter plaatse van het tracé met de geplande locatie ontbreekt geschikte biotoop voor de Poelkikker. Tijdens het veldbezoek zijn ook geen Poelkikkers aangetroffen.

Op basis van biotoopeisen en het veldbezoek is het voorkomen van de Poelkikker op het tracé met de geplande locatie uit te sluiten. Ook voor andere strikt beschermde amfibieën ontbreekt geschikt biotoop.

Wél is in het slootje voortplanting van algemene amfibieënsoorten als Gewone pad, Kleine watersalamander en Meerkikker te verwachten.

De waterbodem en begroeiingen in de omgeving van het plangebied vormen daarnaast ook (potentieel) overwinteringsgebied voor bovenstaande soorten.

Reptielen

In het atlasblok waarin dit tracégedeelte met de geplande locatie ligt, komen de strikt beschermde Levendbarende hagedis, Adder en Hazelworm voor. De Levendbarende hagedis leeft bij voorkeur op overgangen van droog naar nat. De soort komt voor in enigszins vochtige heide of droge heide met vennen of hoogveenrestanten. Daarnaast kan de soort worden aangetroffen in bosranden, ruigten met een enigszins heideachtige vegetatie en structuurrijke weg- en spoorbermen. Open plekken in de vegetatie, boomstronken e.d. worden benut om te zonnen. De Adder heeft een voorkeur voor licht vochtige plaatsen zoals hoogveen en vochtige heide. De soort komt ook voor in aangrenzende open bossen en bosranden. De Hazelworm komt voor op warme, beschutte, halfopen terreinen met vochthoudende bodem zoals bosranden, open plekken in bossen, ruige heidevelden, kalkgraslanden en bermen van wegen en spoorwegen.

De bovengenoemde biotopen zijn op en nabij het tracé met de geplande locatie niet aanwezig. Het voorkomen van deze soorten in het atlasblok is waarschijnlijk gebonden aan de heideterreinen en bosgebieden ten noorden van de Oshaarsche Weg.

Op basis van biotoopeisen is het voorkomen van de Levendbarende hagedis, Adder en Hazelworm op en nabij het tracé/locatie uit te sluiten.

Vissen

Op dit tracé wordt een slootje gekruist. De helderheid van het water is matig. Er is veel flab aanwezig. Het slootje biedt geen geschikte biotoop voor beschermde vissoorten. Soorten als de Kleine modderkruiper en BERPJE komen voor in wateren met veel waterplanten. De aanwezigheid van beschermde vissen is hierdoor op dit tracé niet te verwachten.

Overige soortgroepen

Geschikte omstandigheden voor overige beschermde soorten ontbreken bij dit tracé met de geplande locatie waardoor deze soorten niet op het tracé/locatie voor zullen komen.

5 Toetsing effecten

5.1 Beschrijving ingreep

De verscheidene mijnbouwlocaties worden uitgevoerd als standaard NAM-locaties. Deze locaties bevatten onder andere (verdiepte) boorkelders en een hoekbak. De aan te leggen leidingen hebben een diameter van 4" - 6" en hebben een minimale gronddekking van 1,50 m. Bij slootkruisingen wordt een minimale dekking van 1,00 m beneden slootbodem aangehouden.

Over de totale lengte van het te realiseren tracé is de werkbreedte circa 20 m. Een werkstrook van 20 m breed is nodig om

- de te ontgraven grond tijdelijk op te slaan;
- als werkruimte voor het materieel;
- als rijbaan voor de aanvoer van materiaal;
- voor de breedte van de sleuf.

Ter plaatse van slootkruisingen, waterlopen en wegen e.d. is soms een uitbreiding van de werkstrook nodig om de werkzaamheden volgens de aangegeven werkbeschrijving en voorschriften te kunnen uitvoeren.

Ter plaatse van de rijbaan (voor de aanvoer van materiaal) wordt de werkstrook verstevigd met zand en/of rijplaten. Als de draagkracht en de grondwaterstand gunstig zijn én het bodemprofiel het toelaat, kan gekozen worden om geen rijbaanversteviging toe te passen. Dit laatste zal slechts sporadisch voorkomen. Over de volledige lengte en breedte van het tracé wordt de teelaarde ontgraven en in depot gezet. In graslandpercelen wordt, voordat het ontgraven van de teelaarde start, de zode van de te ontgraven strook gefreesd.

Bij de kruisingen van sloten worden deze tijdelijk drooggelegd over een breedte van circa 5 - 10 m door middel van het plaatsen van slootdempingen of gronddammen en het toepassen van bemaling. Daarnaast wordt veelal een tijdelijke gronddam (meestal met duiker) in de sloot aangebracht om het passeerbaar te maken voor het materieel.

Om constructietechnische en cultuurtechnische redenen en ter voorkoming van blijvende structuurschade en toekomstige gewasschade, worden de werkzaamheden 'in den droge' uitgevoerd. Om dit mogelijk te maken is tijdens de aanleg verlaging van de grondwaterstand noodzakelijk.

Op grond van de geschatte doorlaatfactoren van de gevonden grondlagen wordt de soort bemaling bepaald. Hiervoor is een separate rapportage opgesteld. De verlaging van de grondwaterstand ten behoeve van de aanleg van een locatie duurt 3 weken, bij persingen of een horizontale boring (HDD) duurt de verlaging van de grondwaterstand 10 dagen, bij de ontgravingen van de leidingsleuf duurt de verlaging van de grondwaterstand 7 dagen. Het invloedsgebied van de verlaging van de grondwaterstand is afhankelijk van het aanwezige bodemtype, watervoerende sloten en watergangen.

Bij een aantal passages passeert de transportleiding via een horizontaal gestuurde boring (HDD) zonder verstoring van de bovengrond. Het diepste punt van de boring ligt tussen 10 en 25 m beneden maaiveld.

Door het toepassen van de juiste mudsamenstelling (boorspoeling) wordt voorkomen dat nadien grondwater(kwel)stroming langs de leiding plaatsvindt. Na het plaatsen van de leidingconstructie wordt het maaiveld, het bodemprofiel en de sloten zoveel mogelijk in de oorspronkelijke staat hersteld. Eventueel gerooide struiken en bomen worden zonodig vervangen door nieuwe inplant.

5.2 Effecten op EHS

5.2.1 Algemeen

Vooral de aanlegfase van de transportleiding ter plaatse van het tracé NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100 en het aanleggen van NAM-locatie De Wijk 100 heeft effecten op het functioneren van de EHS.

In het tracé zal een strook met een breedte van 20 m (breedte werkstrook) tijdelijk niet functioneren als ecologische hoofdstructuur doordat er sprake is van graaf- en leidingaanleg werkzaamheden. Het betreft een periode van enkele weken. Na het leggen van de transportleiding wordt de oorspronkelijke situatie zo goed mogelijk hersteld. Het aanleggen van de NAM-locatie neemt een periode van 8 à 10 weken in beslag waarna een definitieve locatie is gerealiseerd.

Het functioneren van de EHS wordt langer dan enkele weken belemmerd als er sprake is van het vergraven van een goed ontwikkeld bloemrijk grasland of van een bosgebied. De hersteltijd van bloemrijk grasland is enkele tot tien jaren, afhankelijk van de kwaliteit van het betreffende grasland. Gezien de eenvormigheid van het grasland in de huidige situatie en het ontbreken van strikt beschermde plantensoorten zal de hersteltijd van het grasland ter plaatse van de tracés enkele jaren bedragen. De hersteltijd van een bos is tientallen jaren. Het kappen en verwijderen van bomen heeft een langdurig effect, vanwege de lange hersteltijd van bos.

Deze schattingen zijn gebaseerd op het Handboek Natuurdoeltypen van het ministerie van LNV (2001).

Voor het tracé NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100 zijn er verschillende alternatieven. Hier zijn de volgende opties te onderscheiden:

- het noordoostelijke tracé a;
- het noordoostelijke tracé b;
- het westelijke tracé c;
- het zuidelijke tracé d.

Ter plaatse van deze tracés liggen een aantal van de bijbehorende geplande NAM-locaties binnen de EHS. Hierna worden de passages van de EHS per tracé kort besproken.

Binnen en in de nabijheid van EHS-gebieden zijn nieuwe plannen, projecten of handelingen niet toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten. Als er echter geen reële alternatieven aanwezig zijn én er is sprake van groot openbaar belang kan het project doorgaan als de schade zo veel mogelijk wordt verzacht en de resterende schade wordt gecompenseerd.

Elke provincie heeft het compensatiebeginsel voor de EHS nader uitgewerkt in een nota. De provincie Drenthe is in deze het bevoegd gezag.

5.2.2 Optie 3a 'Noordoostelijke tracé a': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100C

De natuurdoeltypen van de EHS ter plaatse van dit deel van het tracé zijn:

- bloemrijk grasland (graslanden botanisch en voor de fauna belangrijk);
- midden- en benedenloop beek;
- bos van bron en beek (elzenbroek- en vogelkers met soorten van bronnetjes).

Voor deze natuurdoeltypen is aanvoer van kwelwater belangrijk.

Ter plaatse van het tracé vindt korte tijd bemaling plaats waardoor de kwelstroom tijdelijk kan wegvallen. Dit zal leiden tot verdroging en verzuring. Gezien de korte bemalingsperiode en de beperkte actuele natuurwaarden die in het plangebied aanwezig zijn, worden geen negatieve effecten ten gevolge van deze bemaling verwacht.

Ten gevolge van de aanleg van het tracé wordt de EHS doorsneden. Hier is ter plaatse van de werkstrook sprake van tijdelijke verwijdering van de aanwezige natuur. De activiteit zal bijv. bodemverdichting tot gevolg hebben. Dit heeft invloed op de hersteltijd van de beoogde natuurdoelen.

Dit zijn negatieve effecten op de kenmerkende waarden van de EHS, ter plaatse van de open werksleuf.

Ter plaatse van de geplande NAM-locatie De Wijk 100C zal ook oppervlakteverlies van het natuurdoel bloemrijk grasland optreden.

5.2.3 Optie 3b 'Noordoostelijke tracé b': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100C

De natuurdoeltypen van de EHS ter plaatse van dit deel van het tracé zijn:

- bloemrijk grasland (graslanden botanisch en voor de fauna belangrijk);
- midden- en benedenloop beek;
- bos van arme zandgronden (eikenberkenbos op zand, op verdroogd hoogveen en in heidegebied).

Bloemrijk grasland en de midden- en benedenloop beek zijn beide natuurdoeltypen waarvoor aanvoer van kwelwater zeer belangrijk is. Tijdelijk wegvallen van de kwelstroom zal leiden tot verdroging en verzuring. Ter plaatse van het tracé vindt korte tijd bemaling plaats. Gezien de korte bemalingsperiode en de beperkte actuele natuurwaarden die in het plangebied aanwezig zijn, worden geen negatieve effecten ten gevolge van deze bemaling verwacht.

Ten gevolge van de aanleg is sprake van tijdelijke verwijdering van de aanwezige natuur. De activiteit zal bijv. bodemverdichting tot gevolg hebben. Dit heeft invloed op de hersteltijd van de beoogde natuurdoelen. Dit zijn negatieve effecten op de kenmerkende waarden van de EHS, ter plaatse van de open werksleuf.

Ter plaatse van geplande NAM-locatie De Wijk 100C zal ook oppervlakteverlies van het natuurdoel bloemrijk grasland optreden.

Bij deze optie zal tevens een bosgebied met het natuurdoel bos van arme zandgronden worden doorsneden.

5.2.4 Optie 3c 'Westelijke tracé': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100A

Bij deze variant bestaat het voornemen het gehele tracé door middel van een HDD uit te voeren. De aanwezige natuurdoeltypen bloemrijk grasland en de midden- en benedenloop beek worden derhalve niet doorsneden. Tevens behoeft een bosgebied met het natuurdoel bos van arme zandgronden niet te worden doorsneden.

Ter plaatse van de ontvangstput van de HDD vindt korte tijd bemaling plaats. Tijdelijk wegvallen van kwelstroom zal leiden tot verdroging en verzuring. Gezien de korte bemalingsperiode en de beperkte actuele natuurwaarden die in het plangebied aanwezig zijn, worden geen negatieve effecten ten gevolge van deze bemaling verwacht.

Ten gevolge van de aanleg is alleen ter plaatse van de ontvangstput van de HDD sprake van tijdelijke verwijdering van de aanwezige natuur. De activiteit zal bijv. bodemverdichting tot gevolg hebben. Dit heeft weer invloed op de hersteltijd van de beoogde natuurdoelen. Dit zijn negatieve effecten op de kenmerkende waarden van de EHS, ter plaatse van de open ontvangstput.

Ter plaatse van geplande NAM-locatie De Wijk 100D zal bij dit tracé ook oppervlakteverlies van het natuurdoel bloemrijk grasland optreden. De geplande NAM-locatie De Wijk 100A ligt bij deze variant buiten de EHS. Daardoor zijn er bij deze individuele locatie geen effecten op de EHS.

5.2.5 Optie 3d 'Zuidelijke tracé': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100B

Bij deze variant wordt het natuurdoel bloemrijk grasland over een lengte van circa 100 m doorsneden. Tijdelijk wegvallen van kwelstroom zal leiden tot verdroging en verzuring.

Ten gevolge van de aanleg is sprake van tijdelijke verwijdering van de aanwezige natuur. De activiteit zal bijv. bodemverdichting tot gevolg hebben. Dit heeft invloed op de hersteltijd van de beoogde natuurdoelen. Dit zijn negatieve effecten op de kenmerkende waarden van de EHS, ter plaatse van de open werksleuf.

De geplande NAM-locatie De Wijk 100B ligt deels in de EHS (natuurdoeltype bloemrijk grasland). Ter plaatse van deze geplande NAM-locatie zal bij dit tracé ook oppervlakteverlies van het natuurdoel bloemrijk grasland optreden.

5.2.6 Grondwaterlozing

Onderdeel van de EHS is de beek (Oude Diepje). Deze beek is beperkt van omvang. Naast verdroging van de omliggende natuur, zijn er ook andere risicofactoren voor natuur. Deze betreffen voornamelijk het lozen van grondwater. Het grondwater in de omgeving heeft een hoog ijzergehalte en is van een (relatief) lage temperatuur. Het is niet zeker of de beek bestand is tegen een grote grondwaterlozing wanneer de temperatuur en/of ijzergehalte sterk afwijkt van dat in de beek. Er wordt geadviseerd om dit door te spreken met de natuurbeheerder en het waterschap als beheerder van het (oppervlakte-/grondwater). Eventueel zijn maatregelen noodzakelijk betreffende het lozen van het grondwater.

5.2.7 **Conclusies**

Van de vier alternatieven geven de tracés 3c en 3d naar verwachting de minste verstoring. Bij tracé 3c wordt het grootste deel van de leiding uitgevoerd als HDD en tracé 3d is het kortst en heeft het kleinste waterbezwaar. Hierom wordt verwacht dat deze varianten het minst negatief is op het onderdeel natuur.

5.3 **Effecten op soorten van tabel 2 en 3 Flora- en faunawet**

5.3.1 **Tracé NAM-locatie De Wijk 15 - De Wijk 20, incl. LSI-locatie**

Broedvogels

Ter plaatse van de werkstrook met de geplande LSI-locatie en de directe omgeving zullen vogels, zoals Kievit, Scholekster, Grutto, Tureluur, Fazant, Wilde eend, Waterhoen en Meerkoet verstoord worden als de werkzaamheden in de periode vanaf 15 maart tot 15 juli plaats vinden. Door het werken met een open werkstrook kunnen mogelijk nesten verstoord of verwijderd worden.

In principe wordt geen ontheffing verleend voor de verstoring van (broed)vogels, omdat dit kan worden voorkomen door buiten het broedseizoen te werken of door het nemen van maatregelen om negatieve effecten te voorkomen (zie paragraaf 6.2). Een uitzondering hierop vormen standvogels die hun nest het gehele jaar gebruiken, dan wel jaarlijks van hetzelfde nest gebruik maken. Van deze soorten zijn de nesten, voor zover ze niet permanent verlaten zijn, jaarrond beschermd. Te denken valt hierbij soorten zoals spechten, roofvogels en uilen. Ter plaatse van het tracé zijn dit soort nesten echter niet aanwezig.

Zoogdieren

Steenmarter

In de directe omgeving van het gehele leidingtracé met de geplande LSI-locatie komt de Steenmarter voor. De Steenmarter verblijft veelal in de directe omgeving van boerenerven met schuren, heggen en bosjes.

Het is een behendige klimmer, springer en zwemmer, waardoor deze soort zelden echte obstakels tegenkomt. Deze marterachtige is vooral in de nacht actief, waardoor zijn aanwezigheid vaak onopgemerkt blijft.

Door zijn nachtactieve leefwijze, zijn verblijfplaats in de directe omgeving van boerenerven en behendigheid worden door de aanleg van de transportleiding en de LSI-locatie geen negatieve effecten op de Steenmarter verwacht. Maatregelen zijn voor deze soort niet noodzakelijk.

Vleermuizen

Andere strikt beschermde zoogdiersoorten in het plangebied zijn de vleermuissoorten: Ruige dwergvleermuis, Watervleermuis, Gewone dwergvleermuis, Rosse vleermuis en Laatvlieger. Indien bomenrijen rond de NAM-locaties worden gekapt, worden mogelijk vliegroutes onderbroken. Indien de onderbreking van de bomenrij minder dan 10 m bedraagt dan blijft de bomenrij functioneren als vliegroute. Er zijn dan geen effecten op vleermuizen.

Indien de onderbreking van de bomenrij groter is dan 10 m, dan zal nader onderzoek moeten uitwijzen of de te verwijderen bomen daadwerkelijk door vleermuizen worden gebruikt. Er dient dan onderzocht te worden welke vleermuissoorten gebruik maken van de bomen en welke functie de bomen hebben voor vleermuizen (vliegroutes en/of foeragegebied).

Vissen

Aanvullend onderzoek zal moeten uitwijzen of hier beschermde vissen voorkomen. Indien beschermde vissen worden aangetroffen zullen de effecten bestaan uit verstoring en beschadiging van leefgebied van beschermde vissen.

5.3.2 Tracé NAM-locatie De Wijk 17 - De Wijk 200, incl. locaties De Wijk 24 en 200

Broedvogels

Ter plaatse van de werkstrook en de directe omgeving van het gehele tracé, incl. de geplande locaties De Wijk 24 en De Wijk 200 kunnen vogels, zoals Kievit, Scholekster, Grutto, Tureluur, Fazant, Wilde eend, Waterhoen en Meerkoet worden verstoord als de werkzaamheden in het broedseizoen (periode 15 maart tot 15 juli) plaatsvinden. Ter plaatse van de bomen en struiken rond de bestaande NAM-locatie De Wijk 17 en de bosgebiedjes van Staatsbosbeheer kunnen in het broedseizoen vogels, zoals Winterkoning, Grote lijster, Vink en Spotvogel worden verstoord.

Noordelijk van de spoorlijn wordt een bomenrij doorsneden waar zich een kraaiennest bevindt.

In principe wordt geen ontheffing verleend voor de verstoring van (broed)vogels, omdat dit kan worden voorkomen door buiten het broedseizoen te werken of door het nemen van maatregelen om negatieve effecten te voorkomen. Een uitzondering hierop vormen standvogels die hun nest het gehele jaar gebruiken, dan wel jaarlijks van hetzelfde nest gebruik maken. Van deze soorten zijn de nesten, voor zover ze niet permanent verlaten zijn, jaarrond beschermd.

Te denken valt hierbij aan holenbroeders die afhankelijk zijn van vaste holtes in bomen, zoals roofvogels en uilen, die jaarlijks hun oude nest weer opzoeken. Ter plaatse van het tracé zijn dit soort nesten echter niet aanwezig, behoudens het genoemde ene kraaiennest.

Zoogdieren

Steenmarter

Hiervoor geldt hetzelfde als gesteld bij het tracé NAM-locatie De Wijk 15 - De Wijk 20. Maatregelen zijn voor deze soort niet noodzakelijk.

Vleermuizen

Hiervoor geldt hetzelfde als gesteld bij het tracé NAM-locatie De Wijk 15 - De Wijk 20. Indien de onderbreking van de bomenrij minder dan 10 m bedraagt dan blijft de bomenrij functioneren als vliegroute. Er zijn dan geen effecten op vleermuizen.

Indien de onderbreking van de bomenrij groter is dan 10 m, dan zal nader onderzoek moeten uitwijzen of de te verwijderen bomen daadwerkelijk door vleermuizen worden gebruikt.

Er dient dan onderzocht te worden welke vleermuissoorten gebruik maken van de bomen en welke functie de bomen hebben voor vleermuizen (vliegroutes en/of foeragegebied).

5.3.3 Tracé NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100, incl. locatie De Wijk 100

5.3.3.1 Optie 3a 'Noordoostelijke tracé a': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100C

Broedvogels

Ter plaatse van de werkstrook en de directe omgeving van het gehele tracé zullen vogels worden verstoord als de werkzaamheden in het broedseizoen (periode vanaf 15 maart tot 15 juli) plaats vinden.

Zoogdieren

Steenmarter

Hiervoor geldt hetzelfde als gesteld bij het tracé NAM-locatie De Wijk 15 - De Wijk 20. Maatregelen zijn voor deze soort niet noodzakelijk.

Das

De aanwezige dassenburchten liggen op ruime afstand (> 500 m) van de werkstrook en de geplande locatie, waardoor van verstoring van de burcht als gevolg van de werkzaamheden geen sprake is. De voedselrijke graslanden bieden geschikt foerageergebied voor de Das.

Deze graslanden worden door het tracé doorkruist. De leidingaanleg leidt hier mogelijk tot tijdelijke versnippering van leef- en foerageergebied. Als gevolg van deze versnippering hebben dassen tijdelijk beperkte toegang tot hun foerageergebieden. Met name in de voortplantingsperiode (maart-juli) en wanneer de dieren opgroeiende jongen hebben, kan dit leiden tot het niet functioneren van burchten en eventueel tot sterfte of groeivertraging van de jongen.

Doordat geen burchten op korte afstand van de werkstrook en de geplande locatie liggen, worden echter geen negatieve effecten verwacht. Dassen kunnen tijdelijk uitwijken naar geschikt leefgebied in de directe omgeving van het tracé en na afloop van de werkzaamheden terugkeren. Dassen kunnen echter in de openliggende sleuf vallen. Door het nemen van mitigerende maatregelen kunnen negatieve effecten worden voorkomen (zie paragraaf 6.2).

Vissen

Aanvullend onderzoek zal moeten uitwijzen of hier beschermde vissen voorkomen. Indien beschermde vissen worden aangetroffen zullen de effecten bestaan uit verstoring en beschadiging van verblijfplaatsen van beschermde vissen.

5.3.3.2 Optie 3b 'Noordoostelijke tracé b': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100C

De beoordeling van de effecten bij deze variant op beschermde soorten komt overeen met de voorgaande optie 3a.

5.3.3.3 Optie 3c 'Westelijke tracé': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100A

De beoordeling van de effecten bij deze variant op beschermde soorten komt voor een klein deel overeen met de voorgaande optie 3a. Het tracé wordt door middel van een HDD aangelegd dus verstoringen aan het maaiveld zijn slechts beperkt aanwezig.

5.3.3.4 Optie 3d 'Zuidelijke tracé': NAM-locatie De Wijk 16 - De Wijk 100B

Bij deze variant zijn er geen negatieve effecten op vissen. Voor het overige komt de beoordeling van de effecten op beschermde soorten bij deze variant overeen met de voorgaande opties.

5.4 Effecten op overige soorten

Behalve de ontheffingsplichtige soorten komen in het gebied meerdere algemene beschermde amfibieën en grondgebonden zoogdieren voor. Voor deze algemene soorten geldt een algehele vrijstelling bij de werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting. Het gaat hier om algemene soorten uit tabel 1 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Voor de werkzaamheden (ruimtelijke ontwikkeling en inrichting) hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd.

5.4.1 Zoogdieren

Door de werkzaamheden wordt een deel van het leefgebied van een aantal kleine grondgebonden zoogdieren, zoals diverse muizensoorten en mollen, tijdelijk verwijderd. Effecten op kleine zoogdieren kunnen worden beperkt door, voordat de werkzaamheden beginnen, de aanwezige vegetatie, ter plaatse van de projectlocatie, zo kort mogelijk te houden.

Hierdoor blijft het gebied door het ontbreken van dekking voor veel soorten weinig aantrekkelijk. Tevens zullen tijdens het grondverzet nog aanwezige exemplaren bij gebrek aan dekking het gebied eerder ontvluchten.

De gunstige staat van instandhouding van deze soorten zal niet worden aangetast als gevolg van de voorgenomen ingreep.

5.4.2 Amfibieën

Bij (een deel van) de werkzaamheden kan het biotoop van een aantal amfibieënsoorten tijdelijk worden verstoord. Omdat de mobiliteit van amfibieën gering is, lopen individuen bovendien het gevaar gedood te worden. Om de negatieve effecten voor amfibieën zoveel mogelijk te beperken wordt aanbevolen om, voordat er werkzaamheden aan de sloten plaatsvinden (kruisingen van de leidingen), ter plaatse de oeverbegroeiing zeer kort te maaien. Door het ontbreken van schuilplaatsen wordt dit gedeelte voor een aantal soorten minder aantrekkelijk. Aanbevolen wordt om dit in het najaar te doen, omdat verstoring van amfibieën in de winter er toe kan leiden dat individuen bevriezen.

De gunstige staat van instandhouding van deze soorten zal niet worden aangetast als gevolg van de voorgenomen ingreep.

5.5 Effecten tijdens de gebruiksfase

Leidingen

De leidingen liggen ondergronds; daardoor zullen er tijdens de gebruiksfase geen effecten op natuurwaarden ter plaatse van de leidingtracés zijn.

Locaties

Ter plaatse van de aan te leggen NAM-locaties kunnen er effecten zijn op natuurwaarden door oppervlakteverlies, optische verstoring en geluid:

- Oppervlakteverlies leefgebied treedt op door de aanleg van de locatie. Hierdoor kan het terrein niet worden gebruikt door flora en fauna.
- Optische verstoring, verstoring door visuele prikkels, van weidevogels kan optreden door de aanwezigheid van bebouwing en beweging (mensen en materieel) op de locaties. Bebouwing of begroeiing beperkt het uitzicht van de soorten waardoor zij potentiële vijanden niet zien naderen. Dit geeft een gevoel van 'onveiligheid' waardoor ze verder weg zullen gaan broeden. Beweging kan leiden tot vluchtgedrag waardoor soorten (tijdelijk) het nest verlaten. Dit is uiteraard wel afhankelijk van de frequentie en de duur van de bewegingen. Tijdens de productiefase zal er gemiddeld een paar keer per week overdag inspectie/onderhoud worden gepleegd waardoor de effecten te verwaarlozen zijn.
- Verstoring door geluid binnen de invloedssfeer van de geluidsbron is afhankelijk van de geluidsintensiteiten en de natuurwaarden in de omgeving (de ene soort is gevoeliger voor een geluidverstoring dan de andere, vleermuizen en veel vogels (o.a. Grutto en Tureluur) zijn gevoelig voor geluid, terwijl vogels als Scholekster, Kievit, Wilde eend en Fuut zich weinig aantrekken van geluid). Dit is vooral een aandachtspunt voor de locatie die in de EHS komt te liggen (De Wijk 100C, 100D of 100B (deels)).

5.6 Samenvatting effecten

De mogelijke effecten op de natuurwaarden ten gevolge van de ingreep ter plaatse van de onderzochte tracés en de geplande locaties zijn samengevat in de volgende tabel.

Tabel 2: Overzicht effecten per tracé/locatie

Tracé/locatie	Natuurwaarde	(Mogelijke) effecten op natuurwaarden
Tracé De Wijk 20 - De Wijk 15 en LSI-locatie	EHS	N.V.T.
	Vleermuizen	Indien bomenrijen rond de NAM-locaties worden gekapt, worden mogelijk vliegroutes onderbroken. Indien de onderbreking van de bomenrij minder dan 10 m dan zijn er geen effecten op vleermuizen.
	Overige zoogdieren	Tijdelijke verstoring en aantasting leefgebied en verhoogde kans op sterfte van kleine grondgebonden zoogdieren, zoals diverse muizensoorten en mollen.
	Broedvogels	Verstoring en verwijdering van nesten van weide- en watervogels indien de werkzaamheden tussen 15 maart en 15 juli plaatsvinden.
	Amfibieën	Tijdelijke vernietiging biotoop en doden van een aantal individuen van algemene amfibieënsoorten.
	Vissen	Indien beschermde vissen worden aangetroffen, zullen de effecten bestaan uit verstoring en aantasting leefgebiedbeschadiging van verblijfsplaatsen van beschermde vissen.
Tracé De Wijk 17 - De Wijk 200 en locaties De Wijk 24 en De Wijk 200	EHS	N.V.T.
	Vleermuizen	Indien bomenrijen rond de NAM-locaties worden gekapt, worden mogelijk vliegroutes onderbroken. Indien de onderbreking van de bomenrij minder dan 10 m dan zijn er geen effecten op vleermuizen.

Tracé/locatie	Natuurwaarde	(Mogelijke) effecten op natuurwaarden
	Overige zoogdieren	Tijdelijke verstoring en aantasting leefgebied en verhoogde kans op sterfte van kleine grondgebonden zoogdieren, zoals diverse muizensoorten en mollen.
	Broedvogels	Verstoring en verwijdering van nesten van weide- en watervogels indien de werkzaamheden tussen 15 maart en 15 juli plaatsvinden.
	Amfibieën	Tijdelijke vernietiging biotoop en doden van een aantal individuen van algemene amfibieënsoorten.
De Wijk 16 - De Wijk 100		
Optie 3a en locatie De Wijk 100C	EHS	Blijvend oppervlakteverlies van het natuurdoel bloemrijk grasland door aanleg van de locatie. Tijdelijk oppervlakteverlies van het natuurdoel bloemrijk grasland, bos van bron en beek, en midden en benedenloop beek. Mogelijk verdroging/verzuring.
	Das	Tijdelijke versnippering van leef- en foerageergebied. Door het nemen van mitigerende maatregelen kunnen negatieve effecten worden voorkomen.
	Overige zoogdieren	Tijdelijke verstoring en aantasting leefgebied en verhoogde kans op sterfte van kleine grondgebonden zoogdieren, zoals diverse muizensoorten en mollen.
	Broedvogels	Verstoring en verwijdering van nesten van weide- en watervogels indien de werkzaamheden tussen 15 maart en 15 juli plaatsvinden.
	Amfibieën	Tijdelijke vernietiging biotoop en doden van een aantal individuen van algemene amfibieënsoorten.
	Vissen	Indien beschermde vissen worden aangetroffen, zullen de effecten bestaan uit verstoring en aantasting leefgebiedbeschadiging van verblijfsplaatsen van beschermde vissen.
Optie 3b en locatie De Wijk 100C	EHS	Blijvend oppervlakteverlies van het natuurdoel bloemrijk grasland door aanleg van de locatie. Tijdelijk oppervlakteverlies van het natuurdoel bloemrijk grasland, bos van arme zandgronden en midden en benedenloop beek. Mogelijk verdroging/verzuring.
	Das	Tijdelijke versnippering van leef- en foerageergebied. Door het nemen van mitigerende maatregelen kunnen negatieve effecten worden voorkomen.
	Overige zoogdieren	Tijdelijke verstoring en aantasting leefgebied en verhoogde kans op sterfte van kleine grondgebonden zoogdieren, zoals diverse muizensoorten en mollen.
	Broedvogels	Verstoring en verwijdering van nesten van weide- en watervogels indien de werkzaamheden tussen 15 maart en 15 juli plaatsvinden.
	Amfibieën	Tijdelijke vernietiging biotoop en doden van een aantal individuen van algemene amfibieënsoorten.
	Vissen	Indien beschermde vissen worden aangetroffen, zullen de effecten bestaan uit verstoring en aantasting leefgebiedbeschadiging van verblijfsplaatsen van beschermde vissen.
Optie 3c en locatie De Wijk 100A/D	EHS	Blijvend oppervlakteverlies van het natuurdoel bloemrijk grasland door aanleg van de locatie. Tijdelijk oppervlakteverlies van het natuurdoel bloemrijk grasland en midden en benedenloop beek. Mogelijk verdroging/verzuring.

Tracé/locatie	Natuurwaarde	(Mogelijke) effecten op natuurwaarden
	Das	Tijdelijke versnippering van leef- en foerageergebied. Door het nemen van mitigerende maatregelen kunnen negatieve effecten worden voorkomen.
	Overige zoogdieren	Tijdelijke verstoring en aantasting leefgebied en verhoogde kans op sterfte van kleine grondgebonden zoogdieren, zoals diverse muizensoorten en mollen.
	Broedvogels	Verstoring en verwijdering van nesten van weide- en watervogels indien de werkzaamheden tussen 15 maart en 15 juli plaatsvinden.
	Amfibieën	Tijdelijke vernietiging biotoop en doden van een aantal individuen van algemene amfibieënsoorten.
	Vissen	Indien beschermde vissen worden aangetroffen, zullen de effecten bestaan uit verstoring en aantasting leefgebiedbeschadiging van verblijfsplaatsen van beschermde vissen.
Optie 3d en locatie De Wijk 100B	EHS	Blijvend oppervlakteverlies van het natuurdoel bloemrijk grasland door aanleg van de locatie. Tijdelijk oppervlakteverlies van het natuurdoel bloemrijk grasland. Mogelijk verdroging/verzuring.
	Das	Tijdelijke versnippering van leef- en foerageergebied. Door het nemen van mitigerende maatregelen kunnen negatieve effecten worden voorkomen.
	Overige zoogdieren	Tijdelijke verstoring en aantasting leefgebied en verhoogde kans op sterfte van kleine grondgebonden zoogdieren, zoals diverse muizensoorten en mollen.
	Broedvogels	Verstoring en verwijdering van nesten van weide- en watervogels indien de werkzaamheden tussen 15 maart en 15 juli plaatsvinden.
	Amfibieën	Tijdelijke vernietiging biotoop en doden van een aantal individuen van algemene amfibieënsoorten.

6 Mitigerende maatregelen

6.1 Mitigerende maatregelen voor EHS

De EHS dient zoveel mogelijk te worden ontzien. Indien het doorsnijden van de EHS onvermijdelijk is dan dient dit zoveel mogelijk plaats te vinden zonder de functie van de EHS aan te tasten. In de praktijk houdt dit in dat graafwerkzaamheden voor de leidingtracés zoveel mogelijk moeten worden voorkomen door middel van een sleufloze aanlegmethode (HDD's).

6.2 Mitigerende maatregelen voor soorten van tabel 2 en 3 Flora- en faunawet

Uit het vorige hoofdstuk blijkt dat de werkzaamheden voor de aanleg van de transportleidingen en de geplande locaties voor broedvogels, das, vleermuizen en (mogelijk) vissen negatieve gevolgen kunnen hebben. In deze paragraaf wordt per soortgroep beschreven op welke wijze deze negatieve effecten te verzachten of te voorkomen zijn.

6.2.1 *Broedvogels*

Organisatorisch is het niet mogelijk om alle werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Daarom worden de volgende maatregelen voorgesteld om schade aan broedende vogels te voorkomen:

1. Voorzover mogelijk werken buiten het voortplantingseizoen; indien dit niet mogelijk is voorafgaand aan het seizoen verhinderen dat vogels zich vestigen.
2. Als toch broedende vogels worden aangetroffen het betreffende gebied tijdelijk ontzien.
3. Voor het broedseizoen de werkstrook en een strook van circa 15 m aan weerszijden onaantrekkelijk maken voor broedende vogels door het plaatsen van bewegende linten en/of vliegers met roofvogelsilhouet. Aandachtspunt hierbij is dat deze maatregelen slechts een kortdurende werking hebben als gevolg van gewinning.
4. Bomen en struiken ter plaatse van het tracé en de geplande locaties verwijderen en weilanden of sloten maaien buiten het voortplantingseizoen.
5. Voorafgaand aan het verwijderen van de teelaardelaag het werkgebied en een strook van circa 15 m aan weerszijden inspecteren op nesten. Indien nesten worden aangetroffen kan schade worden voorkomen door deze nesten te sparen of onder dit deel van het werkgebied door te boren of in een andere periode te ontgraven. Indien dit niet mogelijk is, is een ontheffing vereist.
6. Bovenstaande maatregelen om het gebied onaantrekkelijk te maken voor broedende vogels alleen nemen op trajecten die in de periode tussen begin maart en eind juli worden uitgevoerd.
7. Als toch broedgevallen worden aangetroffen, dient bij het uitvoeren van de werkzaamheden verstoring zoveel mogelijk voorkomen te worden.
8. Er wordt parallel aan de spoorlijn een bomenrij doorsneden die waarschijnlijk wordt gebruikt door standvogels, die hun nest meerdere jaren gebruiken. Nader onderzoek zal moeten aantonen of dit nest daadwerkelijk wordt gebruikt door standvogels, die hun nest het gehele jaar gebruiken.

Als dit het geval is kan schade worden voorkomen door nesten te sparen of onder de bomenrij door te boren (HDD) of als dit niet mogelijk is voor het verwijderen van dit soort nesten een ontheffing aan te vragen.

Als bovenstaande maatregelen worden genomen, wordt de gunstige staat van instandhouding van voorkomende of verwachte broedende vogelsoorten niet aangetast door de werkzaamheden.

6.2.2 Vleermuizen

Op een aantal tracés worden op enkele plekken bomenrijen doorsneden die mogelijk van belang zijn voor vleermuizen. Indien deze bomenrijen worden gekapt over een lengte van meer dan 10 m kunnen vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen worden aangetast. Bij minder dan 10 m blijft de bomenrij functioneren als vliegroute en is er geen effect op vleermuizen.

Indien de onderbreking van de bomenrij groter is dan 10 m, dan zal nader onderzoek moeten aantonen of deze landschapselementen daadwerkelijk worden gebruikt door vleermuizen. Als dit het geval is, kan schade worden voorkomen door deze landschapselementen te sparen, door een ander alternatief te kiezen, of onder deze landschapselementen door te boren (HDD).

Als bovenstaande maatregelen worden genomen wordt de gunstige staat van instandhouding van voorkomende vleermuissoorten niet aangetast door de werkzaamheden.

6.2.3 Das

Dassen kunnen in de openliggende sleuf vallen. Door het graven van sleuven met flauwe taluds kunnen dassen de sleuf weer verlaten.

Als bovenstaande maatregelen worden genomen wordt de gunstige staat van instandhouding van dassen niet aangetast door de werkzaamheden.

6.2.4 Vissen

Indien beschermde vissen worden aangetroffen, zullen zonder het treffen van maatregelen de effecten bestaan uit verstoring en beschadiging van verblijfsplaatsen en het doden van beschermde vissen. Indien slootdelen tijdelijk moeten worden drooggelegd kunnen vooraf de vissen worden overgezet.

Bij kleinere werkzaamheden is er sprake van een tijdelijke verstoring die veelal niet relevant is.

Voor de werkzaamheden is een ontheffing nodig en moeten mitigerende maatregelen worden getroffen. De te treffen mitigerende maatregelen zijn afhankelijk van de aard van de werkzaamheden.

7 Conclusies

7.1 Conclusies effecten

7.1.1 *Effecten op de natuurwaarden van de EHS*

Uit de toetsing van de voorgenomen werkzaamheden op de Ecologische hoofdstructuur komt naar voren dat op de EHS effecten te verwachten zijn.

EHS ter plaatse van alternatieve tracés nabij de NAM-locatie De Wijk 100

Zowel voor de geplande locaties als voor de leidingtracés bestaan vier alternatieven. Alle vier de tracévarianten doorsnijden onderdelen van de EHS. Hierdoor zal ten gevolge van de aanleg sprake zijn van tijdelijke verwijdering van de aanwezige natuur. De activiteit zal bijv. bodemverdichting tot gevolg hebben. Dit heeft invloed op de hersteltijd van de beoogde natuurdoelen. Dit zijn negatieve effecten op de kenmerkende waarden van de EHS, ter plaatse van de open werksleuf.

De onderdelen van de EHS zijn gerelateerd aan de lokale beek en de (lokale) hoge grondwaterstanden, deze zijn verdrogingsgevoelig. De plaatselijk benodigde bemaling heeft een relatief korte duur, echter wordt in deze periode een hoeveelheid grondwater opgepompt. Dit zorgt voor (beperkte) afname van de kwelstroom. Tijdelijk wegvallen van kwelstroom zal leiden tot verdroging en verzuring. Gezien de korte bemalingsperiode en de beperkte actuele natuurwaarden die in het plangebied aanwezig zijn, worden geen negatieve effecten ten gevolge van deze bemaling verwacht.

Van de vier alternatieven geven de tracés 3c en 3d naar verwachting de minste verstoring. Bij tracé 3c wordt het grootste deel van de leiding uitgevoerd als HDD en tracé 3d is het kortst en heeft het kleinste waterbezwaar. Hierom wordt verwacht dat deze varianten de minste negatieve effecten op het onderdeel natuur hebben.

Binnen en in de nabijheid van EHS-gebieden zijn nieuwe plannen, projecten of handelingen niet toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten. Als er echter geen reële alternatieven aanwezig zijn én er is sprake van groot openbaar belang kan het project doorgaan als de schade zo veel mogelijk wordt verzacht en de resterende schade wordt gecompenseerd.

Elke provincie heeft het compensatiebeginsel voor de EHS nader uitgewerkt in een nota. De provincie Drenthe is in deze het bevoegd gezag.

7.1.2 *Flora- en faunawet*

Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat binnen het projectgebied door de Flora- en faunawet strikt beschermde soorten voorkomen. Het gaat hier om broedvogels, das en vleermuizen die onder het strengste beschermingsregime vallen.

Indien er geen maatregelen worden genomen zijn negatieve effecten niet uit te sluiten. Door het treffen van mitigerende maatregelen zijn deze effecten terug te brengen tot een aanvaardbaar niveau.

7.1.3 Gebruiksfase

Ter plaatse van de aan te leggen NAM-locaties zullen er effecten zijn op natuurwaarden. Door oppervlakteverlies zal er beperkt sprake kunnen zijn van verstoring door visuele prikkels en geluid.

7.2 Maatregelen algemene zorgplicht

Voor alle soorten in de Flora- en faunawet die vallen onder de term 'algemene soorten' (dus niet strikt beschermd zijn), geldt een algemene zorgplicht. Vanuit die zorgplicht zijn aanvullende maatregelen noodzakelijk om de schade zo veel mogelijk te beperken. Voor alle te verwachten soortgroepen worden hier maatregelen aanbevolen om schade tot een minimum te beperken. Deze maatregelen zijn beschreven in hoofdstuk 6.

7.3 Voorbehoud en zorgplicht

De voorliggende natuurtoets is gebaseerd op inventarisatiegegevens van derden, literatuuronderzoek en een veldbezoek. Natuur is geen statisch geheel en soms moeilijk voorspelbaar, waardoor er altijd onverwachte ontmoetingen met beschermde dieren of planten kunnen plaats vinden.

Het voorafgaand aan de werkzaamheden controleren van het werkterrein blijft altijd noodzakelijk en valt onder de algemene zorgplicht van de Flora- en faunawet (art. 2). Eventueel aangetroffen soorten dienen verplaatst te worden naar geschikt leefgebied in de omgeving.

Ingenieursbureau Oranjewoud B.V.
Heerenveen, juli 2010

8 Geraadpleegde bronnen

- Berkel, C.J.M. van, 1989. **Project verspreiding zoogdieren Drenthe**. Directie Natuur, Milieu en Faunabeheer, consulentenschap voor Drenthe, Assen
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeek & J.B.M. Thijssen, 1992. **Atlas van de Nederlandse zoogdieren**. KNNV Uitgeverij, Utrecht
- Dijkstra, A., H. Dekker, B. Takman, 1992. **Dagvlinders in Drenthe**. Provincie Drenthe i.s.m. Consulentenschap NBLF en Staatsbosbeheer, Assen
- Manger, R., G. Abbingh, 2004. **Libellen in Drenthe. Verspreidingsatlas 1995-2003**. Libellenwerkgroep Drenthe, Assen
- Nie, Hendrik w. de, 1997 (2^e druk). **Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen**. Media Publishing, Doetinchem
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. **Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlanse fauna 5**. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden
- Werkgroep Florakartering Drenthe, 1999. **Atlas van de Drentse Flora**. Schuyt & Co, Haarlem
- Bal, D., Beije, H.M., Fellingner, M., Haveman, R., 2001. Handboek natuurdoeltypen; 2e geheel herziene editie (2001)
- www.drenthe.nl
- www.minlinv.nl
- www.zoogdierenatlas.nl
- www.natuurloket.nl
- www.ravon.nl
- www.waarneming.nl

Bijlage 1: Natuurwetgeving

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedbescherming en soortbescherming. In het geval van de locaties in dit rapport is alleen de soortbescherming en de gebiedbescherming van toepassing.

Flora- en faunawet

De soortbescherming is opgenomen in de Flora- en faunawet. Deze wet omvat ook de bescherming van Habitatrictlijnsoorten buiten de aangewezen SBZ welke zijn vermeld in bijlage IV van de Habitatrictlijn.

De Flora- en faunawet regelt de bescherming van de opgenomen soorten tegen plukken, uitsteken, opsporen, verstoren, doden en vervoeren. Deze bescherming geldt overal in Nederland, ook in de beschermde gebieden. De soortbescherming kent op zich geen externe werking, maar voor enkele soorten worden de begrippen in de Flora- en faunawet ruimer uitgelegd, bijvoorbeeld voor vleermuizen. Afhankelijk van de betreffende soorten worden projecten getoetst aan de directe invloed op beschermde waarden binnen de grenzen van het projectgebied. Daarbij moet echter wel rekening worden gehouden met de functionele omgeving van een soort. Een verblijfplaats van een soort staat niet los van zijn directe omgeving. Verstoring van de directe omgeving leidt voor veel soorten tot verstoring van de verblijfplaats. De grootte van die directe omgeving is soortafhankelijk en terreinafhankelijk en kan de grenzen van het projectgebied overschrijden. De toetsing besteedt onder andere aandacht aan deze aspecten.

In het kader van de Flora- en faunawet wordt een groot scala aan dier- en plantensoorten beschermd. De aanvankelijke ruime bescherming van een grote groep gewervelde dieren (o.a. zoogdieren en vogels) en een beperkte groep ongewervelden (o.a. enkele vlindersoorten en libellensoorten) in Nederland is met ingang van het nieuwe Vrijstellingenbesluit¹ genuanceerd. Op basis van dit besluit zijn drie categorieën beschermde soorten te onderscheiden, gegroepeerd in drie tabellen.

Tabel 1. Algemeen voorkomende soorten, waarvoor een vrijstelling geldt voor overtredingen van artikel 8 t/m 12 bij de uitvoering van ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik.

Tabel 2. Overige soorten, die minder algemeen voorkomen en veelal zeldzaam zijn of bedreigd. Voor deze soorten geldt een vrijstelling wanneer gewerkt wordt met behulp van een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. In deze categorie vallen ook alle vogelsoorten. De vrijstelling is alleen van toepassing op werkzaamheden als 'bestendig beheer en onderhoud', 'bestendig gebruik' of 'ruimtelijke ontwikkeling en inrichting'. Wanneer niet volgens een dergelijke gedragscode wordt gewerkt of als het andere ingrepen betreft, is een ontheffing nodig. De ontheffing voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Zonder gedragscode vallen broedvogels niet hieronder, maar onder het zwaardere toetsingsregiem, genoemd onder 3.

1. Besluit van 10 september 2004, houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen. Dit besluit is sinds eind februari 2005 van kracht.

Tabel 3. Strikt beschermde soorten die zeldzaam en veelal bedreigd zijn. Hieronder vallen tevens de soorten die zijn opgenomen op bijlage IV van de Habitatrictlijn. Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor werkzaamheden in het kader van 'bestendig beheer en onderhoud' en 'bestendig gebruik' als gewerkt wordt conform een goedgekeurde gedragscode. Als het andere werkzaamheden betreft of als niet gewerkt wordt conform een gedragscode moet voor deze soorten een ontheffing worden aangevraagd. Voor deze soorten geldt een streng toetsingskader waarbij moet worden aangetoond dat er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang, er geen alternatieven zijn en de ingreep geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Beleid Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Het beschermingsregiem van de Ecologische Hoofdstructuur is niet in wetgeving vastgelegd, maar geregeld een beleidsnota, in dit geval in de Nota Ruimte (2004). De wettelijke bescherming van de EHS vindt plaats via het bestemmingsplan.

De bescherming van de EHS gaat uit van een 'nee, tenzij'- regime. Het beleid is gericht op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden, rekening houdend met de medebelangen die in het gebied aanwezig zijn. Deze wezenlijke kenmerken en waarden bestaan uit een combinatie van de geologische ontstaansgeschiedenis (geomorfologie), bodemvorming, onder andere door begroeiing en het historisch gebruik door mensen (aardkundige waarden, cultuurhistorische waarden) en waterhuishouding. Het resultaat hiervan zijn vaak bijzondere natuurwaarden (actueel of potentieel) die veelal in gebiedsplannen worden beschreven en de basis vormen voor nagestreefde natuurdoeltypen. Daarnaast kunnen de kenmerkende waarden bestaan uit de kwaliteit van water, lucht, rust, stilte, donkerte.

Binnen en in de nabijheid van EHS-gebieden zijn nieuwe plannen, projecten of handelingen niet toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten. Als er echter geen reële alternatieven aanwezig zijn én er is sprake van groot openbaar belang kan het project doorgaan als de schade zo veel mogelijk wordt verzacht en de resterende schade wordt gecompenseerd. Elke provincie heeft het compensatiebeginsel voor de EHS nader uitgewerkt in een nota. De provincie is het bevoegd gezag.